

CENTER FOR
BIBLICAL WORLDVIEW

PARIMET BIBLIKE MBI
**SEKSUALITETIN
NJERËZOR**

nga David Closson

CENTER FOR BIBLICAL WORLDVIEW

MISIONI YNË

Misioni i Qendrës mbi Botëkuptimin Biblik është t'i pajisë të krishterët me një pikëpamje biblike dhe t'i trajnojë ata të avancojnë dhe të mbrojnë besimin në familjet e tyre, komunitetet dhe vendet publike.

ÇFARË BESOJMË NE?

Ne besojmë se Jezus Krishti është Krijuesi i gjithçkaje dhe Ai ka kontrollin e plotë, dhe Ai vetë është e Vërteta. Ne besojmë se Bibla është Fjala e pagabueshme, e sigurt dhe plot autoritet e Zotit, dhe ta jetojmë jetën sipas saj duhet të jetë qëllimi i çdo njeriu që kërkon të ndjekë Krishtin. Gjithashtu, ne besojmë se Bibla na jep përgjigjet më racionale dhe më të vërteta për pyetjet më themelore të jetës, që janë:

- Pse jemi këtu?
- Çfarë ka shkuar gabim me botën tonë?
- A ka ende shpresë?
- Si do të jetë fundi i saj?

Ne besojmë se një person tregon pikëpamjen e tij biblike, kur besimet dhe veprimet e tij janë në përputhje me Biblën, duke pranuar të vërtetën dhe zbatueshmërinë e saj në çdo fushë të jetës.

PARIMET BIBLIKE MBI SEKSUALITETIN NJERËZOR:
STUDIM I KULTURËS, SHKRIMEVE TË SHENJTA DHE HISTORISË SË KISHËS
NGA DAVID CLOSSON
© 2022 KËSHILLI KËRKIMOR I FAMILJES
ALL RIGHTS RESERVED.
PRINTED IN THE UNITED STATES

PARIMET BIBLIKE MBI SEKSUALITETIN NJERËZOR:

STUDIM I KULTURËS, SHKRIMEVE TË
SHENJTA DHE HISTORISË SË KISHËS

nga **DAVID CLOSSON**

Peizazhi i ndryshueshëm moral i shekullit XXI paraqet një sfidë të frikshme për të krishterët e përkushtuar ndaj etikës seksuale biblike. Brenda një kohe relativisht të shkurtër, korniza morale e kulturës perëndimore është përmbysur dhe revolucioni i moralit ka përmbysur normat shekullore në lidhje me familjen, martesën dhe seksualitetin njerëzor.

Shtrirja gjithëpërfshirëse e këtij revolucioni moral është e pashembullt. Rritja e laicizmit dhe zbehja e ndikimit të krishterimit në shoqëritë perëndimore ka transformuar mënyrën se si njerëzit gjykojnë moralisht. Një sondazh i vitit 2021 zbuloi se vetëm 6% e amerikanëve kanë tani një botëkuptim biblik.¹ Si rezultat, shumica e njerëzve nuk i kuptojnë bindjet themelore të krishtera, veçanërisht bindjet mbi martesën dhe seksualitetin njerëzor. Në vend të kësaj, ata i konsiderojnë mësimet e Biblës për burrat dhe gratë, ekskluzivitetin dhe qëndrueshmërinë e martesës, si dhe planin dhe qëllimin e Perëndisë për seksin si të prapambetura dhe shtypëse.

**IDETË E REVOLUCIONIT SEKSUAL TANI PRANOHEN,
FESTOHEN DHE MADJE PROMOVohen THUAJSE NË ÇDO
SFERË TË SHOQËRISË.**

Përtej thjesht injorancës, armiqësia kundër etikës seksuale të krishterë është në rritje dhe e prekshme. Mësimet e Biblës për martesën dhe gjinitë sfidohen çdo ditë. Edhe pse martesë e të njëjtit seks nuk u sanksionua zyrtarisht nga asnjë komb deri në vitin 2001,² idetë e revolucionit seksual tani pranohen, festohen dhe madje promovohen në sferat e medias, politikës, biznesit, argëtimit dhe ligjit. Për më tepër, vendimi i Gjykatës së Lartë në *Bostock kundër Clayton County* (2020) nënkupton se përkufizimet e ligjeve tona për seksin biologjik po ndryshojnë gjithashtu.³ Ndërsa opinioni publik për çështjet LGBT (lesbikë, gej, biseksualë, transgjinorë) është zhvendosur, shoqëria po u thotë të krishterëve që, ose të braktisin bindjet e tyre, ose të largohen nga debati publik. Të krishterët që refuzojnë të heqin dorë nga bindjet e tyre, shpesh përballen me denoncime publike, censurë dhe armiqësi, padi, gjoba të tepruara monetare, humbje të vendeve të punës, sulme fizike dhe madje edhe burg.⁴

Por kultura laike nuk është sfiduesi i vetëm i etikës seksuale të krishterë. Gjithnjë e më shumë, kishat dhe denominacionet teologjikisht liberale po ngrenë kundërshtime ndaj mësimëve historike të Kishës mbi martesën. Këto denominacione këmbëngulin që Bibla lejon një gamë të gjerë interpretimesh. Si rezultat, të krishterët; dhe veçanërisht pastorët; përballen me presionin në rritje për të kompromentuar ose të paktën për të minimizuar mësimet e Biblës për seksualitetin njerëzor.

Revolucioni moral ka ngritur pikëpyetje dhe ka sfiduar presupozimet e kahershme rreth seksualitetit. Si duhet të përgjigjen të krishterët që janë të përkushtuar ndaj Fjalës së

Perëndisë dhe një etike seksuale biblike? Çfarë përgjegjësie kanë pastorët dhe ata që thirren për të drejtuar Kishën, kur bëhet fjalë për këto çështje kontestuese? Çfarë mëson Bibla për martesën dhe homoseksualitetin? Si mund të praktikojnë të krishterët një etikë biblike që karakterizohet nga e vërteta dhe nga dashuria? Ky botim do t'i ndihmojë të krishterët e sotëm t'u përgjigjen këtyre pyetjeve, duke analizuar pasazhe kyçe të Shkrimit që flasin drejtpërdrejt për seksualitetin njerëzor, si dhe duke u konsultuar me pastorë dhe teologë të urtë gjatë historisë së Kishës.

Për shumë njerëz, bisedat rreth martesës dhe seksualitetit nuk janë kryesisht teorike apo akademike, por personale. Ata ose dikush që ata njohin janë përballur me pyetje rreth seksualitetit njerëzor. Për fat të keq, Kisha ndonjëherë ka dështuar në shërbimin me një frymë dashurie dhe hiri atyre që janë prekur personalisht nga thyerja seksuale, që karakterizon botën tonë të rënë. Ky botim synon të paraqesë mësimet e Biblës mbi martesën dhe seksualitetin, me qartësi dhe dhembshuri, duke nënkuptuar se si e vërteta dhe dashuria duhet të krijojnë një përgjigje të besueshme biblike ndaj revolucionit moral.

Por, së pari, është jetike që revolucioni moral të vendoset në kontekstin e tij, të përcaktohen termat kyç, si “seksualiteti”, dhe të shpjegohet pse një këndvështrim biblik mbi këto çështje është kaq thelbësor për të krishterët që dëshirojnë të nderojnë Perëndinë dhe t'i duan fqinjët e tyre.

NISJA E FAZËS: PERIUDHA KOHORE E REVOLUCIONIT MORAL

Shoqëria moderne shpesh kritikon përkushtimin e pretenduar të të krishterëve konservatorë me etikën seksuale. Megjithatë, elitat laike dhe progresive janë gjithnjë e më shumë ato që e detyrojnë këtë çështje, duke këmbëngulur që konservatorët të përqafojnë botëkuptimin e tyre dhe spektrin e plotë të pozicioneve të politikave LGBT ose të përballen me izolim social, turpërim publik ose më keq. Për më tepër, *dritarja Overton* (domethënë,

gama e politikave që janë politikisht të pranueshme për shumicën e njerëzve në një kohë të caktuar) ka ndryshuar në perceptimin e publikut për homoseksualitetin. Për shkak të këtij ndryshimi, ata që kanë pozita me ndikim kulturor dhe politik janë shumë më të gatshëm të përdorin fuqinë shtrënguese të qeverisë për të përmbushur objektivat e tyre politike.

Kjo është sfida që të krishterët duhet ta kalojnë tani; përqasja “Zero” e ideologëve dhe aktivistëve, ku humbja e dikujt barazohet me fitoren e dikujt tjetër, do të thotë se konservatorët fetarë përballen me presionin social, politik dhe ligjor në rritje për t’iu dorëzuar ortodoksisë së re.

“Revolucioni seksual” i viteve 1960 nuk u shfaq në një vakum. Ai rezultoi nga ndryshimi i pikëpamjeve të kulturës sonë për të drejtën dhe të gabuarën - një revolucion moral. Kështu, përpara se të trajtojmë çështjet urgjente të sotme në lidhje me seksualitetin, është e dobishme të bëjmë një hap prapa dhe të mendojmë se si arritëm këtu ku jemi sot. Cilat ndryshime kyçe kulturore krijuan kushtet e nevojshme që revolucioni moral dhe etika e re seksuale të zënë vend?

TË PAKTËN KATËR ZHVILLIMET KULTURORE I SHTRUAN RRUGËN REVOLUCIONIT MORAL: URBANIZIMI, KONTRACEPTIMI, SHFUQIZIMI I LIGJEVE QË KUFIZOJNË SJELLJEN SEKSUALE DHE HUMBJA E NDIKIMIT TË KRISHTËRIMIT NË KULTURË.

Një përmbledhje e gjatë e historisë së revolucionit moral e tejkalon qëllimin e këtij botimi. Megjithatë është e rëndësishme të theksohen disa nga zhvillimet që ndihmuan për ta bërë shekullin XX, sipas fjalëve të një komentuesi, “shekullin e ndryshimit më të madh në moralin seksual në historinë e qytetërimit perëndimor”.⁵ Ky kuadër historik do të na ndihmojë

të “lundrojmë” në konfuzionin moral, që rrethon pjesën më të madhe të bisedës rreth etikës seksuale.

Janë të paktën katër zhvillime kulturore që i hapën rrugën revolucionit moral.⁶ Së pari, rritja e urbanizimit ofroi mundësi të reja për anonimitet. Në vitin 1800, 7% e popullsisë së botës jetonte në qytete. Sot, 55% e popullsisë së botës jeton në qendra të dendura me popullsi. Deri në vitin 2050, parashikohet që ky numër të rritet në 68%.⁷ Një nga efektet sociale të rritjes së qendrave të dendura të popullsisë është erozioni i komunitetit për shkak të llogaridhënies, që shpesh ekziston në zonat rurale dhe më pak të populluara. Me fjalë të tjera, rritja e qyteteve ndihmoi në heqjen e kontrollit shoqëror për lidhjet paramartësore dhe jashtëmartësore, duke ulur mundësinë e zbulimit dhe të ekspozimit.

Së dyti, përparimet në teknologjinë kontraceptive – të tilla si “pilula” – ndikuan që njerëzit të ndanin në mendjen e tyre seksin nga shtatzënia e mundshme. Siç e vë në dukje Albert Mohler, “Pasi mbërriti pilula, me të gjitha premtimet e saj për kontrollin riprodhues, kontrolli biologjik mbi imoralitetin seksual, që kishte formësuar ekzistencën njerëzore që nga Adami dhe Eva, u hoq pothuajse menjëherë”.⁸ Ndërsa më përpara pasoja e mundshme e ngjizjes së një fëmije shërbente si një pengesë e natyrshme për seksin paramartësor ose jashtëmartësor, pilula lejonte një aktivitet seksual në dukje pa pasoja.

Së treti, ligjet që kufizonin disa sjellje dhe drejtime seksuale u zëvendësuan ose u shfuqizuan. Për shembull, u rrit në mënyrë dramatike kontrolli i lindshmërisë pas dy rasteve të Gjykatës së

Lartë, *Griswold kundër Connecticut* (1965) dhe *Eisenstadt kundër Baird* (1972). Në çështjen *Griswold kundër Connecticut*, Gjykata rrëzoi një ligj shtetëror që i ndalonte gratë e martuara të kishin

kontroll mbi lindshmërinë. Në çështjen *Eisenstadt kundër Baird*, Gjykata zgjeroi aksesin kontraktiv për çiftet e pamartuara. Sot, precedenti ligjor ka krijuar një pikëpamje të gjerë të lirive individuale që lidhen me vendimet personale dhe intime. Provat e fundit për këtë përfshijnë vendimin e Gjykatës së Lartë në vitin 2015 për legalizimin e martesës së të njëjtit seks. Në mënyrë domethënëse, shumica në këtë rast e bazuan vendimin e tyre në një këndvështrim shumë të gjerë të lirisë, duke argumentuar se Kushtetuta premton lirinë deri në atë masë që njerëzit mund të “përcaktojnë dhe shprehin identitetin e tyre”.⁹ Kultura dhe filozofia e zakonshme ligjore kanë promovuar një qenie të re autonome, ku vetëm ajo mund të formësojë identitetin dhe sjelljen e saj seksuale.

Së fundi, një zhvillim i katërt, që kontribuon në revolucionin moral është humbja e ndikimit kulturor të krishterimit. Sipas Pew Research, në vitin 2019, 65% e të rriturve amerikanë e përshkruanin veten si të krishterë – 12% më pak sesa nga viti 2009. Në të njëjtën periudhë kohore, përqindja e amerikanëve që identifikohen si ateist është rritur në 26%, nga 17% në vitin 2009. Rritja e ateizmit është më e theksuar te brezat e rinj.¹⁰ Këto ndryshime në demografinë fetare të Amerikës nënkuptojnë se më

pak njerëz i kuptojnë ose iu përmbahen bindjeve të krishtera, duke përfshirë ato që kanë të bëjnë me moralin seksual.

Këta katër faktorë kanë kontribuar në një mjedis kulturor, politik dhe ligjor armiqësor ndaj besimeve të krishtera mbi natyrën e martesës dhe seksualitetin njerëzor. Tendenca të tjera, si: bashkëjetesa, baballarët që mungojnë, divorci pa shkak, pornografia dhe aborti, kanë kontribuar gjithashtu në dobësimin e gjendjes morale të familjes dhe të shoqërisë.

Etika e krishterë nuk është më një parazgjedhje kulturore – ajo ka nevojë për një mbrojtje të fortë. Kisha ka një mundësi dhe një përgjegjësi për të artikuluar thelbin pas bindjeve të saj. Nëse Kisha nuk mëson një etikë seksuale biblike, kultura, idetë dhe praktikrat e saj antibiblike do të ulin, në mënyrë të pakthyeshme, vlerën e martesës natyrale dhe të familjes, të cilat përbëjnë themelin e qytetërimit. Më poshtë do të gjeni një shpjegim për etikën seksuale biblike, duke filluar me një hyrje në konceptet e seksualitetit dhe të martesës nga këndvështrimi i Shkrimit.

PËRKUFIZIMI DHE HYRJA E PËRGJITHSHME MBI SEKSUALITETIN DHE MARTESËN

Termi “seksualitet” përdoret shpesh pa një përkufizim të qartë.¹¹ Përhapja e disa interpretimeve konkurruese tregon mungesën e unitetit, madje edhe brenda Kishës. Për shembull, një teolog thotë se seksualiteti është “gjendja universale njerëzore e të qenët dëshirues, shprehës dhe pranues ndaj marrëdhënieve njerëzore”.¹² Një tjetër argumenton se është “përpjekja njerëzore drejt bashkimit intim”.¹³ Një i tretë thotë: “seksualiteti përfshin të gjitha aspektet e personit njerëzor që lidhen me ekzistencën si mashkull dhe femër”.¹⁴

Ideja më e zakonshme për këto përkufizime të zgjeruara është se seksualiteti është një realitet personal dhe relacional, jo një aktivitet fizik. Megjithatë, të tjerë e zgjerojnë më tej përkufizimin, duke argumentuar se seksualiteti, si pjesë thelbësore e përvojës dhe e identitetit njerëzor, përfshin detyrimisht sjelljen. Shumë anëtarë në lëvizjen LGBT i përmbahen kësaj pikëpamjeje dhe

kështu e përcaktojnë veten në dritën e preferencave të tyre seksuale ose “orientimit seksual”, një term që përfshin tërheqjet seksuale, sjelljet dhe vetidentifikimin.¹⁵

Për të krishterët, ndoshta, një nga vështirësitë në përcaktimin e seksualitetit është se Bibla nuk jep një përkufizim të shkruar. Siç shpjegon Ken Magnuson: “[Bibla] i përshkruan qeniet njerëzore si krijesa të mishëruara, që janë mashkull dhe femër, dhe flet qartë për dëshirat seksuale dhe seksin, por nuk e trajton në mënyrë të detajuar konceptin e seksualitetit. Si rezultat, mund të ndodhë që të kuptuarit tonë të ndikohet fuqishëm nga rrëfime që nxirren nga shkenca sociale dhe madje nga kultura popullore”.¹⁶ Në mungesë të një përkufizimi lehtësisht të arritshëm, disa të krishterë mund t’i marrin shenjat e tyre për seksualitetin nga studimet e fundit akademike, fushatat e marketingut ose normat kulturore.

SEKSUALITETI ËSHTË BAZA E DËSHIRËS QË NJË MASHKULL DHE NJË FEMËR KANË PËR T’U BASHKUAR SI NJË MISH I VETËM, QË NE E QUAJMË MARTESË.

Ndërsa Bibla nuk ofron një përkufizim të përmbledhur për seksualitetin, ajo siguron një kornizë të fortë për një të tillë. Magnusoni propozon një përkufizim të dobishëm: “Tregimi biblik sugjeron se seksualiteti njerëzor është një aspekt qendror i identitetit tonë si qenie njerëzore, i cili prodhon dëshirën seksuale, duke na tërhequr drejt bashkimit në një mish të vetëm të një burri dhe një gruaje në martesë”. Ai shton: “Seksualiteti është një mënyrë për të përshkruar dinamikën e mashkullit dhe të femrës, e cila prodhon një dëshirë që e shtyn mashkullin dhe femrën të plotësohen përmes një lidhjeje intime, që Zanafilla e përshkruan si bashkimi në një mish (Zanafilla 2:24)”.¹⁷

Me fjalë të tjera, seksualiteti është baza e dëshirës që një mashkull dhe një femër kanë për t'u bashkuar si një mish i vetëm, që ne e quajmë martesë. Një bashkim i tillë është edhe fizik, edhe relational, i veçantë dhe i përhershëm. Qëllimi i Perëndisë ishte që dëshira seksuale t'i tërhiqte njerëzit drejt martesës, jo thjesht drejt seksit.¹⁸ Kështu, për shkak se marrëdhënia martesore udhëhiqet përmes parimeve biblike të seksualitetit, të kuptuarit e asaj që Bibla mëson për natyrën dhe qëllimet e martesës është thelbësore.

MËSIMET E BIBLËS MBI MARTESËN

Më poshtë janë disa pasazhe kryesore që parashtrojnë mësimet e Biblës për martesën.

Zanafilla 1-2

Një teologji e krishterë mbi martesën fillon te Zanafilla 1 dhe 2. Këto vargje përmbajnë disa nga thëniet më të rëndësishme për martesën në Bibël. Rëndësia e fragmentit nënvizohet nga sa shpesh Jezusi dhe apostulli Pal e citojnë atë dhe përdorin shembullin e bashkimit para rënies së Adamit dhe Evës, kur flasin për martesën.

Pas një pasqyre të krijimit të botës nga Perëndia, Zanafilla 1 përfundon me krijimin e çiftit të parë njerëzor. Zanafilla 1:26-28 shpjegon se Perëndia i krijoi Adamin dhe Evën sipas shëmbëlltyrës së Tij dhe i ngarkoi ata me përgjegjësinë që “të jenë të frytshëm, të shumohen, të mbushin tokën dhe ta nënshtrojnë atë”.¹⁹ Së bashku, çifti i parë njerëzor pasqyron imazhin e Perëndisë tek të tjerët në një mënyrë unike, dhe janë përgjegjës për të ushtruar sundimin dhe për të mbushur tokën.

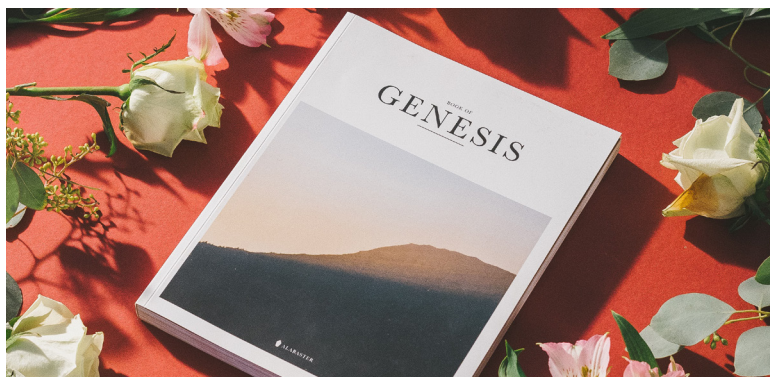
Zanafilla 2 shtjellon më shumë rreth krijimit të mashkullit dhe të femrës nga Perëndia sipas shëmbëlltyrës së Tij. Edhe pse gjithçka ishte “mirë” te Zanafilla 1, Zoti thotë, te Zanafilla 2:18, se nuk është mirë që Adami të jetë vetëm dhe tregon qëllimin e Tij për të krijuar një ndihmë të përshtatshme për Adamin. Pasi

Adami nuk mundi të gjejë një shoqërues të përshtatshëm në procesin e emërimit të kafshëve, Perëndia e vendos në një gjumë të thellë dhe krijon gruan e parë nga vetë Adami (Zanafilla 2:21-22). Kur Perëndia e vendosi Evën pranë Adamit, ai tha: “Kjo më në fund është kocka e kockave të mia dhe mishi i mishit tim; ajo do të quhet grua, sepse është nxjerrë nga burri” (Zanafilla 2:23).

MARTESA ËSHTË NJË BESËLIDHJE E PËRHERSHME, E VEÇANTË DHE E SHENJTË, E KRIJUAR NGA ZOTI, NJË BESËLIDHJE QË ËSHTË PJESË E KRIJIMIT PËRMES PLOTËSIMIT TË SEKSEVE.

Menjëherë pas deklaratës së Adamit, autori e ndalon rrëfimin dhe na jep një pamje, që pasqyron të gjithë reflektimin biblik të mëvonshëm mbi martesën. Zanafilla 2:24-25 thotë: “Për këtë arsye njeriu do të braktisë babanë dhe nënën e tij dhe do të bashkohet me gruan e tij, dhe do të jenë një mish i vetëm. Dhe burri dhe gruaja e tij ishin që të dy lakuriq dhe nuk kishin turp prej kësaj”. Kur kuptohet në kontekst, ky pasazh mëson disa të vërteta të rëndësishme rreth natyrës së martesës dhe, më gjerësisht, rreth seksualitetit.

Së pari, martesa është e përhershme. Një burrë dhe një grua lënë familjet e tyre dhe bashkohen së bashku në një marrëdhënie të përjetshme. Kur e pyesin për martesën, te Mateu 19, Jezusi citon Zanafillën 2:24 dhe thekson qëndrueshmërinë e martesës: “Pra, ata nuk janë më dy, por një mish i vetëm. Prandaj atë që Perëndia ka bashkuar, njeriu të mos e ndajë” (Mateu 19:6; Marku 10:9). Arsyet shumë të kufizuara që Shkrimi parashikon për divorcin tregojnë gjithashtu natyrën e përhershme të martesës.

Së dyti, martesë është ekskluzive. Bashkimi “si një mish i vetëm” midis një burri dhe një gruaje krijon një lidhje unike, që i bashkon bashkëshortët me njëri-tjetrin në një mënyrë të thellë. Ky bashkim i ri është një forcë e fuqishme, që duhet të mbrohet. Kënga e Solomonit shpall bukurinë e një intimiteti seksual të mbrojtur, midis një nuseje të re dhe burrit të saj. Të dy janë vërtet të përmbushur në intimitetin e tyre nga një cenueshmëri e ndërsjellë dhe dashuri e pakushtëzuar, e shprehur në adhurimin e tyre verbal për njëri-tjetrin. Kjo lidhje intime kërkon përkushtim ekskluziv ndaj partnerit të martesës; bashkimi me një tjetër e cenon atë lidhje. Për këtë arsye, Shkrimi i trajton shumë seriozisht tradhtinë bashkëshortore dhe format e tjera të imoralitetit seksual (për shembull, 1 e Korintasve 6:12-20). Edhe mendimet epshore të drejtuara ndaj një personi tjetër janë një shkelje e përkushtimit dhe e besnikërisë ekskluzive, që i përkasin martesës (Mateu 5:28).

Së treti, martesë është një besëlidhje e shenjtë. Ndërsa shumica e kontratave ndërmjet të rriturve mund të lidhen dhe shkëputen sipas dëshirës, pa pasoja të rënda, një besëlidhje është një marrëveshje e përhershme, e vendosur përpara Perëndisë. Me fjalë të tjera, Zoti është i përfshirë personalisht në martesë, prandaj është e shenjtë. Jezusi e shpjegon këtë te Mateu 19, duke përsëritur se Perëndia i bashkon çiftet në martesë. Për shkak të natyrës së shenjtë të martesës, një burrë dhe një grua duhet të hyjnë në të me nderim, në mënyrë diskrete, me këshillë, me maturi dhe me frikën e Perëndisë.

Së katërti, diferencimi seksual është pjesë e planit të Perëndisë për martesën. Zoti nuk krijoi androgjenë; Ai krijoi dy individë plotësues të seksit, si biologjikisht dhe gjenetikisht. Me fjalë të tjera, Zoti ndërtoi plotësuesin e dy gjinive në vetë strukturën e krijimit. Krijimi i mashkullit dhe i femrës nuk është i papritur apo i rastësishëm, por ka një rol qendror për të treguar imazhin

e Perëndisë të qeniet njerëzore të krijuara sipas shëmbëlltyrës së Tij.²⁰ Te Zanafilla 1, urdhri për të qenë “të frytshëm dhe për t’u shumëfishuar” i jepet si burrit, ashtu edhe gruas; asnjëri nuk mund ta përmbushte vetëm këtë detyrë. Prandaj, ajo që sot quhet “gjini e papërcaktuar” është e rrënjësuar në rendin e krijimit, jo vetëm në qeniet njerëzore, por në të gjithë mbretërinë e kafshëve.

1e Korintasve 6:12-20

Një tekst tjetër thelbësor për mësimet e Biblës mbi martesën dhe seksualitetin është 1 e Korintasve 6:12-20. Ky pasazh ndihmon në formimin e një etike seksuale të krishterë, duke përcaktuar kufijtë e pranueshëm për aktivitetin seksual. Pali parashtron dy të vërteta të rëndësishme në këtë pasazh. Së pari, marrëdhëniet seksuale janë të përshtatshme dhe të lejuara në martesë. Së dyti, imoraliteti seksual është një mëkat veçanërisht i rrezikshëm dhe i urryer.

Në kontekst, Pali po u përgjigjet pyetjeve të ngritura nga të krishterët në Korint, të cilët duket se janë ndikuar nga të menduarit gnostik.²¹ Pali trajton në mënyrë specifike moton liberale: “Çdo gjë më lejohet” në vargun 12. Disa në Korint besonin se trupat e tyre fizikë nuk kishin rëndësi dhe, si rrjedhojë, ata mund të hanin çfarë të donin (v. 13a) dhe të përfshiheshin në imoralitet seksual me prostitutat (v. 13b).

Në vargun 13b, Pali e zhvendos diskutimin nga ushqimi në keqpërdorimin e seksualitetit mes korintasve. Lexuesit e Palit

gabojnë rëndë, nëse mendojnë se mund ta përfshijnë trupin e tyre në imoralitet seksual. Ai shkruan: “Trupi nuk është për kurvëri, po për Zotin, dhe Zoti për trupin” (v. 13). Zoti është “për trupin” në kuptimin që Perëndia ka plane për trupin e njeriut. Në fakt, një besimtar do të marrë një trup të lavdishëm, që do të thotë se mishërimi do të jetë gjendja e përhershme e qenies njerëzore. Ringjallja e Jezusit na paratregon ringjalljen e të gjithë trupave (v. 14). Mesazhi i Palit këtu është i qartë: për shkak se Zoti ka plane për trupat e besimtarëve, korintasit nuk mund të bëjnë çfarë të duan me trupat e tyre.

Pali e vazhdon argumentin e tij në vargun 15, duke u shpjeguar korintasve se jo vetëm që Perëndia ka plane për trupat e tyre, por se trupat e tyre i përkasin Krishtit: “A nuk e dini ju se trupat tuaj janë gjymtyrë të Krishtit?” (v. 15). Pali sheh dy “anëtarësime” të mundshme për trupin: anëtarësimin me Krishtin ose anëtarësimin me një prostitutë (këtu përfaqësues i mëkatit). Këto anëtarësime janë ekskluzive: njerëzit mund të mbajnë njëren ose tjetrën, por jo të dyja. Kur një i krishterë përdor trupin e tij për të kryer marrëdhënie të pahijshme, ata e largojnë trupin e tyre nga anëtarësia e tij e ligjshme dhe e bashkojnë atë në një anëtarësim të gabuar. Për të nënvizuar mendimin e tij, Pali citon Zanafillën 2:24: “A nuk e dini ju se ai që bashkohet me një prostitutë bëhet një trup me të? Sepse thuhet: ‘Do të jenë të dy, thotë Zoti, një mish i vetëm’” (v. 16). Nga këndvështrimi i Palit, korintasit në thelb e keqkuptuan bashkimin intim të krijuar midis një burri dhe një gruaje gjatë marrëdhënieve seksuale. Seksi nuk është si të hahet ushqim për të mbushur barkun; bashkimi në një mish të vetëm e sjell çiftin së bashku në një mënyrë të thellë.

Duke pasur parasysh peshën e mëkatit seksual, Pali jep një urdhër në vargun 18: “Largohuni nga imoraliteti seksual”. Ky urdhër bazohet në faktin se “çdo mëkat që kryen njeriu është jashtë trupit, po ai që kurvëron, mëkaton kundër trupit të vet” (v. 18). Duke komentuar këtë varg, teologu Gregg Allison shpjegon: “Imoraliteti seksual është thellësisht i ndryshëm [nga mëkatet e tjera], sepse ai e mashtron trupin që i përket Krishtit dhe

bie ndesh me të vërtetën, qëllimin dhe fatin e trupit.”²² Me fjalë të tjera, për besimtarët, trupi është tempulli i Frymës së Shenjtë (v. 19), dhe vetë ideja e bashkimit të tempullit të shenjtëruar të Perëndisë me një prostitutë (domethënë, me mëkatin) duhet të jetë e paimagjinueshme.

Pasazhe shtesë

Një pasazh tjetër që nënvizon kufijtë e duhur të shprehjes seksuale është 1 e Thesalonikasve 4:1-8. Në kishën e hershme, anëtarët kishin marrëdhënie të ngushta me njëri-tjetrin. Disa besimtarë në kishën e Selanikut lejuan që ky kontakt i zgjeruar mes të krishterëve të bëhej shkak për tradhti bashkëshortore dhe forma të tjera imoraliteti seksual. Pali i paralajmëron këta të krishterë “që askush të mos mashtrojë ose t’ia hedhë në punë vëllait të vet” (v. 6). Me fjalë të tjera, kryerja e mëkatit seksual me bashkëshortin e një besimtari tjetër është shkelja e një kufiri që nuk duhet kaluar. Në vend të kësaj, të krishterët duhet të “jenë të përmbajtur ndaj imoralitetit seksual” dhe të kontrollojnë trupin e tyre në shenjtëri dhe nder (v. 3-4). Pali është i bindur se marrëdhëniet e ngushta që anëtarët e kishës gëzojnë me njëri-tjetrin nuk duhet të kalojnë kurrë kufijtë e vendosur të moralit seksual.

1e Korintasve 7:1-9 është një tjetër pasazh udhëzues për të kuptuar planin e Perëndisë për martesën dhe seksualitetin. Në këtë pasazh, Pali kundërshton filozofinë e asketizmit, e cila lavdëron të mirat e praktikave shpirtërore, por denigron sferën materiale ose trupore. Asketët i kishin shkruar Palit: “Mirë është

për njeriun të mos prekë grua” (v. 1). Megjithëse Pali pajtohet, deri në një pikë, se është më mirë që njerëzit të mbeten të pamartuar, duke pasur parasysh kohën e shkurtër deri në ardhjen e dytë, ai nuk pajtohet plotësisht me nocionin që çiftet e martuara duhet të përmbahen nga intimiteti seksual. Në vargjet 2-3, ai shkruan: “Por për shkak të kurvërimit, le të ketë secili gruan e vet dhe secila grua burrin e vet. Burri le të kryejë detyrën martesore ndaj gruas, po ashtu edhe gruaja ndaj burrit”. Në këto vargje, Pali thotë se është e gabuar që bashkëshortët t’i ndalojnë njëri-tjetrit të drejtat bashkëshortore, sepse kjo mund t’i tundojë ata ta kërkojnë përmbushjen seksuale në mënyra mëkatore. Sipas Palit, martesa është i vetmi kontekst i përshtatshëm për të shprehur dhe përmbushur dëshirën seksuale. Me fjalë të tjera, seksualiteti nuk i tërheq njerëzit thjesht drejt seksit, por drejt bashkimit në martesë si një mish i vetëm. Çdo lloj shprehjeje seksuale jashtë kufijve të marrëdhënies martesore është e gabuar.

MARTESA NJERËZORE DUHET TË PASQYROJË MARTESËN E KRISHTIT ME KISHËN PËRMES DASHURISË SAKRIFIKUESE.

Së fundi, Bibla mëson se martesa ilustron dhe pasqyron marrëdhënien midis Perëndisë dhe popullit të Tij. Pali e shpjegon këtë tek Efesianëve 5:22-33, ndërsa u jep udhëzime burrave dhe grave të krishtera. Pasi përshkruan dashurinë flijuese që Krishti ka për kishën e Tij, Pali u drejtohet burrave në vargun 28, duke thënë: “Kështu burrat duhet t’i duan gratë e veta porsì trupat e tyre; kush do gruan e vet, do vetveten”. Këtu, Pali i urdhëron burrat që të imitojnë Krishtin duke i dashur në mënyrë sakrifikuese gratë e tyre. Më pas, në vargjet 29-30, Pali shpjegon se martesa njerëzore duhet të modelohet sipas martesës së Krishtit me Kishën: “Sepse askush nuk urreu mishin e vet, por e ushqen dhe kujdeset me butësi për të, sikurse edhe Zoti bën me kishën, sepse ne jemi gjymtyrë të trupit të tij, të mishit të tij dhe të kockave të tij”. Në vargun 31, Pali citon Zanafilla 2:24, duke vendosur në një paralele bashkimin “në një mish të vetëm” të martesës njerëzore dhe bashkimit të besimtarëve.

Duke bërë këtë lidhje, Pali e bën të qartë se Perëndia synonte që martesë të tregonte më shumë mbi marrëdhënien midis Krishtit dhe Kishës. Ai e shpreh këtë në mënyrë eksplicite në vargun tjetër, duke shkruar: “Ky mister është i madh; tani unë e them në lidhje me Krishtin dhe me Kishën” (v. 32). Në kontekst, fjala “mister” i referohet diçkaje që më parë ishte e fshehur, por tani është zbuluar. Ky “mister i madh” është se, që në fillim, Perëndia synonte martesën për të përfytyruar Ungjillin dhe dashurinë shpenguese të Krishtit për nusen e Tij. Sipas imazhit fillestar që Perëndia ideoi që martesat të kishin, ato ofrojnë një pamje (sado të papërsosur) të bashkimit midis Krishtit dhe Kishës, e cila zbulon Perëndinë në botën që shikon.²³

DEVIJIMI NGA PLANI I ZOTIT PËR SEKSUALITETIN

Një teologji biblike mbi martesën nënkupton se martesë është ideja e Zotit dhe jo e hapur ndaj rishikimeve. Kur ndiqet plani i Zotit për seksualitetin, ai sjell lulëzimin e njeriut; forcon shoqëritë duke vendosur kufij dhe rregulla mbi shprehjen e seksualitetit, intimitetin dhe riprodhimin. Anasjelltas, devijimi nga plani i Perëndisë sjell, në mënyrë të pashmangshme lëndim, zhgënjim dhe thyerje, dhe bën që të bjerë gjykimi hyjnor. Te Hebrejve 13:4, autori i përmbledh të dyja, vlerësimin e lartë për martesën në Shkrimin e shenjtë dhe gjykimin e Perëndisë për keqpërdorimin e seksualitetit, kur shkruan: “Martesë le të nderohet nga të gjithë dhe shtrati martesor të jetë i papërlyer, sepse Perëndia do të gjykojë kurvarët dhe kurorëshkelësit”.

Zanafilla 3 përshkruan rënien e Adamit dhe Evës në mëkat dhe efektin e tij në lidhjen midis tjetërsimit, turpits dhe konfliktit. E gjithë bota tani është nën një mallkim. Romakëve 8 i përshkruan këto efekte në aspektin kozmik: “krijimi iu nënshtrua kotësisë” dhe toka tani është në “skllavërinë e korrupsionit”. Pasi mëkatojnë, çifti i parë përjeton një thyerje në marrëdhënien e tyre me Perëndinë dhe ndryshime thellësisht çorientuese brenda vetes. Në mënyrë domethënëse, një nga rezultatet e para të rënies është varësia nga korrupsioni. Në fakt, vetëdija për lakuriqësinë e tyre është një nga

pasojat e para të ngrënies së frutit të ndaluar (Zanafilla 3:7). Ndërsa më parë Adami dhe Eva kishin qenë “të zhveshur dhe pa turp”, ata tani janë të vetëdijshëm për lakuriqësinë e tyre dhe pafajësia e tyre është zhdukur, por ndarja që mëkati sjell, përcillet përmes ndjenjave të turpit. Zanafilla 3:14-19 zbulon pasojat e tmerrshme të mëkatit, veçanërisht brenda martesës së tyre. Marrëdhënia intime midis bashkëshortëve dhe bashkëshorteve ia lë vendin konfliktit dhe dominimit. Rivaliteti, dëshirat e paplotësuara dhe shfrytëzimi munden seksualitetin. Lindja e fëmijëve, që është fryti i lidhjes martesore, do të ndodhë në kontekstin e lindjes së dhimbshme. Në një kontekst më të gjerë, pasionet dhe dëshirat janë çrregulluar. Megjithatë seksualiteti supozohet se do t’i shtyjë burrat dhe gratë të bashkohen në bashkimin e përhershëm dhe ekskluziv, si një mish i vetëm në martesë, kjo e vërtetë tani shpesh mohohet, shtypet dhe nuk respektohet. Rezultati manifestohet në një mori pasojash, si divorci, tradhtia bashkëshortore, bashkëjetesa, familjet me një prind, poligamia, homoseksualiteti, refuzimi i dallimeve biologjike të seksit, infeksionet seksualisht të transmetueshme, steriliteti, përdorimi i pornografisë, prostitucioni, trafikimi seksual e të tjera.²⁴

HOMOSEKSUALITETI DHE MARTESAT BRENDA TË NJËJTIT SEKS, TANI SHIHEN SI TË MIRA SHOQËRORE, PLOTËSISHT TË BARABARTA NË ÇDO MËNYRË ME HETEROSEKSUALITETIN DHE MARTESAT NATYRORE.

Ndërsa të gjitha këto pasoja meritojnë vëmendje, pranimi dhe shpallja e gjerë e homoseksualizmit dhe e martesave brenda të njëjtit seks, sot paraqet një sfidë unike dhe urgjente për vizionin e krishterë mbi martesën. Ndërkohë që kultura jonë moderne

në përgjithësi i konsideron praktika të tilla, si poligamia dhe tradhtia bashkëshortore, si sëmundje shoqërore, homoseksualiteti dhe martesat brenda të njëjtit seks, tani kanë një vend unik në debatin publik, teksa shihen si të mira shoqërore, plotësisht të barabarta në çdo mënyrë me heteroseksualitetin dhe martesën natyrore. Prandaj, tema e homoseksualitetit meriton një vëmendje të veçantë.

Për më tepër, rritja e interpretimeve revizioniste të mësimëve të Biblës mbi homoseksualitetin meriton një përgjigje. A mëson Bibla se homoseksualiteti është një mëkat dhe në kundërshtim me planin e Perëndisë për seksualitetin? Apo, a janë marrëdhëniet e dashurisë dhe të përkushtimit, të të njëjtit seks, në përputhje me Biblën, siç kanë argumentuar disa autorë të kohëve të fundit? Për t'iu përgjigjur këtyre pyetjeve, duhet të shqyrtojmë se çfarë mëson Bibla për homoseksualitetin. Të krishterët që besojnë në autoritetin e Shkrimit, duhet të jenë në gjendje të artikulojnë mësimet e tij për këtë çështje kontestuese.

Para se të shikojmë këto vargje, vlen të theksohet se homoseksualiteti nuk është fokusi kryesor i Biblës. Kur Bibla trajton drejtpërdrejt temën, ajo është e qartë dhe e qëndrueshme në dënimin e sjelljes homoseksuale, por ajo që Bibla thotë për homoseksualitetin nuk është gjithçka që ka për t'u thënë njerëzve që identifikohen si homoseksualë ose atyre në lëvizjen LGBT. Pasazhet specifike mbi homoseksualitetin duhet të kuptohen në kontekstin më të gjerë të Ungjillit; mesazhi që burrat dhe gratë mëkatore mund të pajtohen me një Perëndi të shenjtë nëpërmjet pendimit dhe besimit në veprën e përfunduar të Krishtit.

MËSIMI I BIBLËS MBI HOMOSEKSUALITETIN

Zanafilla 19:4-14

Për shkak se homoseksualiteti, tradicionalisht, konsiderohet si një arsye kryesore për gjykimin e Perëndisë mbi Sodomën dhe Gomorën të Zanafilla 19, termi “sodomi” është bërë sinonim i akteve homoseksuale. Megjithatë, revizionistët e kohëve të fundit, si Matthew Vines, kanë argumentuar se

mëkati i Sodomës nuk kishte të bënte me homoseksualitetin ose me marrëdhëniet konsensuale, të kryera me të njëjtin seks.²⁵ Përkundrazi, ai pretendon se lakmia, korrupsioni dhe mosmikpritja ishin shkaktarë për shkatërrimin e qyteteve. Cili interpretim, tradicional apo revizionist, është më i përafërt me atë që mëson fragmenti?

Një vështrim më nga afër i pasazhit tregon se Vines ka të drejtë, kur thotë se marrëdhëniet brenda të njëjtit seks nuk janë qëllimi kryesor. Pasazhi nuk paraqet as një trajtim sistematik të homoseksualitetit. Pra, nëse ky do të ishte i vetmi pasazh në Bibël ku përmendet homoseksualiteti, do të ishte e vështirë të nxirreshin përfundime përfundimtare. Megjithatë, siç do të shihet, ka pasazhe të tjera në Dhjatën e Vjetër dhe të Re që e dënojnë homoseksualitetin. Për më tepër ka detaje të Zanafilla 19 që tregojnë se homoseksualiteti është një element i rëndësishëm i historisë dhe një arsye që Zoti solli gjykimin përfundimtar mbi qytetin.

Sipas historisë, dy engjëj vijnë në Sodomë për të hetuar “mëkatin e rëndë” të qytetit (Zanafilla 18:20). Loti, nipi i Abrahamit, takon engjëjt në sheshin e qytetit dhe i fton ata të kalojnë natën në shtëpinë e tij. Përpara se të pushojnë në shtrat, “njerëzit e Sodomës, të rinj dhe pleq, tërë popullsia e mbledhur nga çdo anë”; rrethuan shtëpinë e Lotit dhe kërkuan të “njohin” vizitorët e Lotit (Zanafilla 19:5). Loti refuzon dhe në vend të tyre u ofron vajzat e tij, dhe engjëjt i godasin burrat me verbëri. Më pas, engjëjt udhëzojnë Lotin dhe familjen e tij që të largohen nga qyteti, sepse Perëndia do ta gjykojë atë. Pasi Loti është i sigurt në fshat, Perëndia i rrëzon qytetet, duke rënë shi squfuri dhe zjarr (v. 24).

Disa detaje në pasazh tregojnë dënim të sjelljes homoseksuale. Së pari, njerëzit e qytetit e pyesin Lotin: “Ku janë burrat që erdhën sonte te ti? Na i nxirr jashtë që të mund t’i njohim” (v. 5). Përdorimi i termit hebraik יָדָא (*yada*) është domethënës. I përkthyer “të dish”, ky term zakonisht do të thotë “të njohësh”, por një parim i hermeneutikës (si interpretohet një tekst) është se konteksti përcakton kuptimin dhe konteksti është i qartë për qëllimet e banorëve të qytetit. Në përgjigje të burrave, Loti del nga shtëpia, mbyll derën dhe i lutet burrave: “mos u sillni kaq keq”. Qortimi i Lotit është një detaj i dytë i rëndësishëm. Pse do të ishte sjellje kaq e keqe të njiheshe me vizitorët e Lotit? Është e qartë se Loti e kupton se qëllimet e tyre shkojnë përtej dëshirës për të krijuar një njohje të rastësishme. Së treti, Loti ofron vajzat e tij “që nuk kanë njohur burrë” (v. 8). Pavarësisht natyrës së tmerrshme të ofertës së Lotit, përdoret e njëjta fjalë për termin “njohje”. Përdorimi i *yada* për marrëdhëniet seksuale, në vargun 8, tregon se ka të njëjtin kuptim në vargun 5.

Pra, konteksti është i qartë: burrat e Sodomës dëshironin të njihnin seksualisht, pa dëshirën e tyre, vizitorët e Lotit. Qëllimi i tyre ilustron shthurjen që ishte karakteristike për banorët e dy qyteteve.

Revizionistët, si Matthew Vines, e vunë shpejt në dukje se Zanafilla 19 nuk ka të bëjë me marrëdhëniet e përkushtuara brenda të njëjtit seks. Në fakt, Vines argumenton se interpretimeve të këtij pasazhi, që fokusohen në sjelljet brenda të njëjtit seks, “u mungon kuptimi themelor në tekst”.²⁶ Në vend të kësaj, ai thotë se dhuna seksuale dhe përdhunimi në grup duket se janë çështjet kryesore, dhe ai argumenton se pjesë të tjera të Biblës përforcojnë idenë se mëkati i Sodomës ishte dhuna seksuale ose mosmikpritja. Për të mbështetur argumentin e tij, Vines drejtohet tek Ezeieli 16:49, ku thuhet: “Ja, kjo që paudhësia e motrës sate, Sodoma: ajo dhe bijat e saj jetonin në kryelartësi, në bollëkun e bukës dhe në një plogështi të theksuar, por nuk përkrahnin dorën e të përvuajturit dhe të të varfrit”. Homoseksualiteti nuk përmendet drejtpërdrejt në këtë pasazh nga Ezeieli. Megjithatë, kundër Vinesit dhe interpretuesve të tjerë revizionistë, një vështrim më i afërt i Ezeielit 16 tregon se mëkati seksual, veçanërisht homoseksualiteti, është ende i mundshëm. 2 e Pjetrit 2:6-7 dhe Juda 7 e forcojnë këtë interpretim (do të shohim më shumë mbi këto pasazhe).

Ezekieli vazhdon diskutimin e tij mbi mëkatin e Sodomës, duke shkruar: “Ishin fodullë dhe kryenin veprime të neveritshme para meje...” (v. 50). Fjala hebraike *toebah* (עָהָב), e përkthyer nga ESV, NASB dhe KJV si “e neveritshme” është përkthyer “e urryeshme” nga NIV, CSB dhe NLT. *Toebah* është e njëjta fjalë që përdoret te Levitiku për t’iu referuar akteve homoseksuale.²⁷

Kështu, ndërsa termi përdoret diku tjetër në Dhjatën e Vjetër për t’iu referuar një grupi të gjerë mëkatesh, homoseksualiteti nuk mund të përjashtohet. Në Dhjatën e Re, dy pasazhe japin një pamje të qartë se si imoraliteti seksual është në rrënjë të mëkatin të Sodomës. Tek 2 e Pjetrit 2:6, Pjetri shpjegon se Sodoma dhe Gomora janë një “shembull për ata që në të ardhmen do të jetonin pabesisht”. Ai thotë se Loti u shpëtua pasi “helmohej nga sjellja imorale e këtyre të çoroditurve” (v. 7). Për më tepër, në vargun 10, Pjetri shtjellon më shumë çështjen e të padrejtëve, duke theksuar se ata që “shkojnë pas mishit në lakminë e fëlliqësisë” nuk do t’i shpëtojnë gjykimit. Në kontekst, fakti që Pjetri përmend Sodomën në një pasazh rreth sensualitetit të mësuesve të rremë nënvizon natyrën seksuale të krimit të Sodomës.

PERVERSITETI I DËSHIRËS SEKSUALE ISHTE NË THELBIN E MËKATIT TË SODOMËS DHE ISHTE NGA ARSYET KRYESORE PËR GJYKIMIN E ZOTIT.

Juda 7 është pasazhi i dytë i Dhjatës së Re që përmend Sodomën dhe Gomorën, dhe e lidh shkatërrimin e qyteteve me një imoralitet seksual të panatyrshëm. Në kontekst, Juda po rendit shembuj nga Dhjata e Vjetër mbi gjykimin hyjnor. Pasi përmendi se si Perëndia gjykoj Izraelin që nuk besoi (v. 5) dhe engjëjt që nuk e mbajtën gjendjen e tyre të parë (v. 6), Juda përmend banorët e Sodomës dhe Gomorës, dhe dënimin e tyre të ashpër. Ai i përshkruan banorët e këtyre qyteteve si ata që “u dhanë pas imoralitetit seksual dhe ndoqën dëshira të panatyrshme” (v. 7). “Dëshira e panatyrshme” përkthehet në NASB si “mish i çuditshëm”. Fraza greke, *σαρκὸς ἐτέρας* (*sarkos heteras*) do të thotë “i ndryshëm ose një mish tjetër”. Matthew Vines argumentoi se, meqenëse “mish i ndryshëm” u referohet engjëjve, Juda po i dënon banorët e qytetit të Sodomës që “shkuan pas një mishi tjetër”, për shembull, atë të qenieve engjëjlore.²⁸ Megjithatë, siç thekson me të drejtë Sam Allberry: “Por këta engjëj u shfaqën si burra, dhe turma që rrinte jashtë shtëpisë së Lotit nuk dha asnjë provë që e dinte se ishin engjëjlore. Dëshira e tyre ishte të kryenin marrëdhënie seksuale me burrat që qëndronin te Loti”.²⁹ Kështu, Juda tregon qartë se mëkati i Sodomës ishte më shumë se një tentativë përdhunimi ose një dëshirë për të pasur marrëdhënie seksuale me qenie engjëjlore. Përkundrazi, vetë natyra e dëshirës së tyre ishte e çrregullt. Me fjalë të tjera, çoroditja e dëshirës seksuale ishte në qendër të mëkatit të tyre dhe është një nga arsyet kryesore për gjykimin e Perëndisë. Siç thekson edhe Magnuson: “Edhe nëse aktet homoseksuale nuk janë arsyeja kryesore për të cilën akuzohet Sodoma, ato nuk janë larg së vërtetës... fakti që burrat e Sodomës do të kërkonin të kryenin marrëdhënie seksuale me burra të tjerë është një veçori e tekstit, që tregon se sa larg Sodoma ka rënë”.³⁰

Levitiku 18:22 dhe 20:13

Libri i Levitikut përmban dy ndalime të qarta për homoseksualitetin. Ata lexuan:

“Nuk do të kesh marrëdhënie seksuale me një burrë, ashtu si bëhet me një grua; është një gjë e neveritshme” (Lev. 18:22).

“Në qoftë se dikush ka marrëdhënie seksuale me një burrë ashtu si ato që bëhen me një grua, që të dy kanë kryer një degjenerim të neveritshëm; do të dënohen patjetër me vdekje; gjaku i tyre do të bjerë mbi ta” (Lev. 20:13).

Këto vargje e quajnë të neveritshme një marrëdhënie seksuale mes burrave. Fjala e përdorur në të dy vargjet është **וְהוֹהֵב** (*toebah*), e cila përkthehet si “i urryeshëm” (NIV, NLT, CSB) ose “i neveritshëm” (ESV, NASB, CSB, KJV). Në kontekst, të dyja vargjet shfaqen brenda listave që ndalojnë një gamë të gjerë sjelljesh seksualisht imorale. Kjo është e rëndësishme, sepse revizionistët e kohëve të fundit kanë pohuar se pasazhet dënojnë vetëm aktivitetin homoseksual në kontekstin e adhurimit pagan ose prostitucionit në tempull. Megjithatë, vargjet që renditen bashkë me Levitikun 18:22 dhe 20:13, vendosin ndalime të gjera për format e tjera të mëkatit seksual, si incesti (18:6-18), kafshëria (18:23), tradhtia bashkëshortore (18:20, 20:10), ose ta detyrosh vajzën tënde në prostitucion (19:29).

Kushtëzimet te Levitiku ndalojnë edhe veprimtarinë homoseksuale të përgjithshme konsensuale. Pasazhi i dytë e tregon qartë, kur thotë se të dy kanë kryer një degjenerim të neveritshëm dhe do të dënohen. Kështu, urdhri është i drejtpërdrejtë: burrave u ndalohet të kenë marrëdhënie seksuale me burra.

Në përgjigje të kuptimit të qartë të tekstit, disa kanë argumentuar se këto vargje nuk janë detyruese, sepse janë pjesë e besëlidhjes së vjetër. Mendimi shkon përgjatë këtyre linjave: meqenëse të krishterët jetojnë nën besëlidhjen e re, që u përurua nga vdekja dhe ringjallja e Krishtit, këto kushtëzime nuk zbatohen më. Megjithatë, këto argumente janë mashtruese për dy arsye.³¹

Së pari, ndalimet për homoseksualitetin gjenden brenda një njësie letrare që përfshin ligje, të cilat janë ende të vlefshme për të krishterët. Këto përfshijnë ndalimin e incestit, tradhtinë bashkëshortore, flijimin e fëmijëve, gënjeshtren, shpifjen dhe përmendjen e emrit të Zotit më kot. Gjithashtu, urdhërimi i dytë i madh, ta duash të afërmin si veten tënde, shfaqet në këtë pasazh (19:18). Sigurisht që të krishterët janë ende të lidhur me këto ligje, edhe nëse nuk janë të lidhur me ligjin e Moisiut.

Së dyti, të gjitha ose shumica e ligjeve që kanë të bëjnë me moralin seksual, janë ende të detyrueshme për besimtarët. Nëse një nga ligjet e Levitikut nuk është më detyrues, duhet të ketë një pasazh të Dhjatës së Re që e bën të qartë këtë. Për shembull, në Dhjatën e Re, Perëndia shfuqizoi në mënyrë eksplicite ligjet e Dhjatës së Vjetër që ndalonin disa ushqime (shih Veprat e Apostujve 10:9-23). Po kështu, ligjet për flijimet u shfuqizuan, domethënë, u përmbushën nga Krishti (shih Hebrenjve 10:11-14). Shkurtimisht, një parim i interpretimit biblik është se, nëse Zoti nuk e shfuqizon në mënyrë eksplicite një ligj të Dhjatës së Vjetër, ai vijon të mbetet ende në fuqi. Për më tepër, nëse Dhjata e Re përsërit një dispozitë të Dhjatës së Vjetër, ajo përforcohet. Në rastin e homoseksualitetit, Dhjata e Re përforcon ndalimin e qartë që i bëhet në Dhjatën e Vjetër.

Romakëve 1:18-32

Sipas studiuesit të Dhjatës së Re, Richard Hays, Romakëve 1 është “teksti më i rëndësishëm për etikën e krishterë në lidhje me homoseksualitetin”.³² Ky pasazh është domethënës për qartësinë e tij mbi statusin moral të homoseksualitetit. Pali nuk është evaziv në këtë pasazh; ai e përshkruan homoseksualitetin si “të panatyrshëm” dhe një shenjë të gjykimit të Zotit. Megjithatë, përpara se të analizohen detajet e fragmentit, është e nevojshme që të shpjegohet konteksti i fragmentit.

Homoseksualiteti nuk është fokusi kryesor i Romakëve 1. Marrëdhëniet homoseksuale janë pjesë ilustruese e shqetësimit më të madh që Pali trajton, që e gjithë bota është e padrejtë në sytë e Perëndisë dhe ka nevojë të shpëtohet. Objektivi kryesor i Palit të Romakëve është të përforcojë të vërtetën se të gjithë njerëzit qëndrojnë nën gjykimin e Perëndisë dhe kanë nevojë për Ungjillin. Që mëkatarët të pajtohen me Perëndinë, ata duhet të pendohen për mëkatin e tyre dhe të kthehen me besim te Krishti. Ky kontekst është i rëndësishëm për t'u mbajtur mend; do të ishte një keqlexim tragjik i Romakëve 1 të perceptosh me të drejtë një dënim të homoseksualitetit, por të mos pranosh dënimin e Perëndisë për të gjitha mëkatet njerëzore.

Brenda kontekstit të Romakëve 1, referenca për homoseksualitetin gjendet në vargjet 24-27:

Prandaj edhe Perëndia i dorëzoi në papastërti në epshet e zemrave të tyre, për të çnderuar trupat e tyre në mes vetë atyre, që e shndërruan të vërtetën e Perëndisë në gënjeshtëri dhe adhuruan e i shërbyen krijesës në vend të Krijuesit, që është i bekuar përjetë. Amen. Prandaj Perëndia i dorëzoi ata në pasione të turpshme, sepse edhe femrat e tyre i shndërruan marrëdhëniet natyrore në atë që është kundër natyrës. Në të njëjtën mënyrë burrat, duke lënë marrëdhëniet e natyrshme me gruan, u ndezën në epshin e tyre për njëri-tjetrin, duke kryer akte të pandershme, meshkuj me meshkuj, duke marrë në vetvete shpagimin e duhur për përdaljen e tyre.

Disa detaje të këtij fragmenti janë të rëndësishme për studimin tonë. E para është përdorimi i narrativës së krijimit nga Pali për të kuadruar diskutimin e tij për rebelimin e njerëzimit kundër Perëndisë. Përgjatë vargjeve 20-27 ekzistojnë aludime mbi krijimin e përshkruar të Zanafilla 1-2. Për shembull, në vargun 20, Pali shpjegon se Perëndia e ka zbuluar veten që nga "krijimi i botës". Në vargun 25, Pali i referohet Perëndisë si "Krijuesi". Në vargun 23, Pali huazon pesë terma drejtpërdrejt nga përkthimi greqisht i Zanafillës 1:26 (një përkthim i përdorur nga judenjtë në shekullin e parë).³³

Gjuha që Pali zgjedh te Romakët 1:26-27 nënvizon lidhjen me Zanafillën 1. Në këto vargje, Pali përdor termat *θήλυς* (*thēlys*, femër) dhe *ἀρσὴν* (*arsēn*, mashkull), në vend të fjalëve më të zakonshme për grua dhe burrë, *γυνή* (*gynē*, grua) dhe *ἀνὴρ* (*anēr*, burrë). Duke theksuar formën e shkrimit të Palit për këtë pikë, studiuesi i Dhjatës së Re, Thomas Schreiner, shpjegon: “Duke bërë këtë, ai përdori të njëjtën gjuhë si ajo që përshkruan krijimin te Zanafilla. Këto fjalë theksojnë veçorinë seksuale të mashkullit dhe femrës, duke sugjeruar se marrëdhëniet seksuale brenda të njëjtit seks shkelin dallimet që Perëndia synonte me krijimin e burrit dhe gruas.”³⁴ Në kontekstin e kapitullit, Pali është i shqetësuar për refuzimin që njerëzimi i bën Krijuesit. Një dëshmi e këtij refuzimi është ai i dallimeve seksuale, të cilat janë pjesë përbërëse e rendit të krijuar. Për Palin, korruptimi i seksualitetit dhe refuzimi i komplementaritetit mashkull-femër, që njerëzimi bën, janë tregues që janë larguar nga qëllimet që Zoti pati në krijim.

Së dyti, gjuha e “këmbimit” në këtë pasazh thekson refuzimin që njerëzimi bën ndaj Zotit dhe rendit të krijimit. Pali jep tre shembuj se si ajo që dihej për Perëndinë është këmbyer me diçka tjetër. Së pari, Pali thotë se njerëzimi e ka “këmbyer” lavdinë e Perëndisë me “shëmbëllime të ngjashme me atë të një njeriu të kalbshëm, të shpendëve, të katërkëmbëshve dhe të rrëshqanorëve” (v. 23). Së dyti, njeriu “e këmbëu” të vërtetën e Perëndisë me gënjeshtren (v. 25). Së treti, gratë kanë “këmbyer” marrëdhëniet natyrore seksuale me ato që janë “kundër natyrës” (v. 26), dhe “në të njëjtën mënyrë”, burrat “i lanë marrëdhëniet e natyrshme me gruan” për akte të pandershme (v. 27). Siç shpjegon Hays: “Përsëritja e qëllimshme e foljes metëllaxan [këmbyen] krijon një lidhje të fuqishme midis rebelimit kundër Perëndisë dhe ‘akteve të pandershme’ (1:27), që janë në vetvete edhe dëshmia, edhe pasoja e atij rebelimi”.³⁵ Prania e shëmbëllimeve të rreme, gënjeshtreve dhe marrëdhënieve të panatyrshme, jo vetëm që tregojnë se po bëhet një rebelim kundër Perëndisë; vetë ekzistenca e tyre është rezultat i largimit nga planet dhe qëllimet që Zoti ka për krijimin e Tij.

Së treti, ndërsa përshkruan “këmbimet” mëkatore që kanë bërë burrat dhe gratë, Pali prezanton termin *παρά φύσιν* (*para physin*) në vargun 26. Kjo frazë do të thotë “të panatyrshme” ose “kundër

SIPAS PLANIT TË PERËNDISË, SEKSUALITETI EKZISTON PËR TË BASHKUAR BURRAT DHE GRATË NË MARTESË. MARRËDHËNIET HOMOSEKSUALE E ÇRREGULLOJNË KËTË PLAN.

natyrës”. Në thelb, Pali thotë se gratë “këmbyen marrëdhënie e natyrshme me ato që janë në kundërshtim me natyrën (*para physin*)”. Çfarë nënkupton Pali me “natyrë” dhe nga vjen ky term?

Një studim i shkrimtarëve greko-romakë dhe hebrenj, nga shekulli i parë, tregon se *para physin* i referohej marrëdhënieve brenda të njëjtit seks. Frazja shpesh vihej përballë dhe përdorej krahas *kata physin* (“natyrore”) si një mënyrë për të dalluar sjelljen heteroseksuale dhe homoseksuale.³⁶ Sipas Josephus, martesë midis një burri dhe një gruaje ishte *kata physin* (natyrore), ndërsa marrëdhëniet brenda të njëjtit seks ishin *para physin* (kundër natyrës). Philo, një filozof hebre i shekullit të parë, gjithashtu i gjykoi marrëdhëniet homoseksuale si *para physin*.³⁷ Në këtë kontekst, vlerësimi negativ që Pali pati për marrëdhëniet homoseksuale dhe përdorimi i termit *para physin* përputhet me bashkëkohësit e tij hebrenj dhe greko-romakë.

Shkurtimisht, provat semantike dhe gjuhësore nuk mbështesin revizionistët, të cilët do të argumentonin se “kundër natyrës” i referohet akteve homoseksuale të kryera nga persona heteroseksualë. Për Palin, marrëdhëniet brenda të njëjtit seks ishin kundër planit dhe qëllimit të Zotit për seksualitetin njerëzor dhe shkelje të rendit të krijuar. Seksualiteti ekziston për të bashkuar burrat dhe gratë në martesë; marrëdhëniet homoseksuale e çrregullojnë këtë plan. Kështu, në këto vargje, Pali mbështet dhe ripohon urdhërimin e Dhjatës së Vjetër për sjelljen homoseksuale. Për më tepër, formulimi i vargjeve 26-27 nuk kufizohet në një lloj specifik homoseksualiteti, siç është pederastia. Në vend të kësaj, Pali i ndalon të gjitha sjelljet homoseksuale.

Së katërti, homoseksualiteti është pasojë e shtypjes së të vërtetës së Perëndisë nga njerëzimi dhe refuzimit për ta nderuar Atë, dhe pasojat janë shenjë e gjykimit të Perëndisë. Sipas argumentit të Palit në vargjet 18-32, një pasojë e refuzimit që njerëzimi bëri ndaj Perëndisë është se Perëndia “i dorëzon” në dëshirat e tyre. Në përgjigje të shtypjes që njerëzimi bëri ndaj së vërtetës së Perëndisë (v. 18) dhe refuzimit për ta nderuar Atë (v. 21), Perëndia i lejon njerëzit të përjetojnë pasojat e mëkatit të tyre, në formë gjykimi. Tri herë fragmenti thotë: “Perëndia i dorëzoi ata” (v. 24, 26, 28). Në secilin rast, “dorëzimi” sjell intensifikim të mëkatit dhe një prishje të mëtejshme të sjelljes njerëzore. Pasi njeriu shkëmben adhurimin e Krijuesit me krijesën, Zoti e dorëzon atë në sjellje të pandershme trupore (v. 24) dhe “pasionë të ulëta” (v. 26). Shkëmbimi i marrëdhënieve natyrore me ato të panatyrshme çon në dorëzimin në një “mendje të çoroditur” (v. 28) dhe në praktika të padrejta (v. 29). Analiza e Palit të çon në një përfundim të kthjellët: mëkati flagrant, kryelartë dhe i papenduar, duke përfshirë aktivitetin homoseksual, është dëshmi e zemërimit të sotëm të Perëndisë. Me fjalë të tjera, ligësia e shfrenuar njerëzore është tashmë dëshmi e gjykimit të Perëndisë mbi botën. Shkelja e dallimeve seksuale dhe marrëdhëniet homoseksuale janë tregues të këtij gjykimi.

Në këtë pikë të fundit është e rëndësishme të kuptojmë se Pali nuk pohon se tërheqja brenda të njëjtit seks në një nivel personal do të thotë se ai person është më larg nga Zoti, sesa dikush që ka dobësi në një fushë tjetër. Ne jetojmë në një botë, siç Zanafilla 3 e përshkruan, ku efektet e mëkatit çorientojnë ndjenjat, motivimet dhe prirjet tona më të thella.³⁸ Te Romakët 1, Pali po flet në

terma shoqërorë. Ai po thotë se ndërsa shoqëria toleron dhe madje promovon mëkate të tilla, Zoti e lejon atë komunitet të përjetojë pasojat e mëkatit të tij.

DËNIMI HIPOKRIT I HOMOSEKSUALITETIT NGA ATA QË JANË VETË FAJTORË PËR MËKATET SEKSUALE ËSHTË PO AQ MËKAT SA SJELLJA HOMOSEKSUALE.

Së fundi vlen të përmendet se si Romakëve 1:18-32 tregon dënimin e Palit për të gjithë mëkatin njerëzor. Lexuesit hebrenj të Palit do të ishin pajtuar lehtësisht me vlerësimin e tij për homoseksualitetin. Si judenj, ata i përbuznin johebrenjtë që adhuronin idhuj dhe ishin të lumtur t'i dënonin, por te Romakëve 2:1, Pali i drejtohet këtyre gjyqtarëve të mundshëm. Ai shkruan: “Prandaj, o njeri, cilido të jesh ti që e gjykon, je i pafalshëm, sepse në këtë që gjykon tjetrin, dënon vetveten, sepse ti që gjykon bën të njëjtat gjëra”. Pali pretendon se të gjithë njerëzit, hebrenjtë dhe johebrenjtë, qëndrojnë nën dënimin e drejtë të Perëndisë. Vetëdrejtësia dhe dënimi hipokrit i homoseksualitetit, veçanërisht nga ata që janë vetë fajtorë për mëkate seksuale, është po aq mëkat sa sjellja homoseksuale dhe ka të njëjtin efekt, duke i ndarë njerëzit nga Zoti. Të gjithë kanë nevojë të dëshpëruar për hirin e Perëndisë. Kjo nuk e zbut mëkatin e homoseksualitetit, por tregon një gjykim të ekuilibruar që komuniteti LGBT dhe po ashtu Kisha ka nevojë të dëgjojë.

1 e Korintasve 6:9 dhe 1 e Timoteut 1:10

Dhjata e Re përmban dy pasazhe shtesë që trajtojnë homoseksualitetin. Të dyja shfaqen në “listat e kundërshtive”. Në thelb, ato shkruajnë:

A nuk e dini ju se të padrejtët nuk do të trashëgojnë mbretërinë e Perëndisë? Mos u gënjeni: as kurvarët, as idhujtarët, as shkelësit e kurorës, as të zhburrrëuarit, as

homoseksualët, as vjedhësit, as lakmuesit, as pijanecët, as përqeshësit, as grabitësit nuk do të trashëgojnë mbretërinë e Perëndisë (1 e Kor. 6:9-10).

...ligji nuk është vënë për të drejtin, po për të pabesët dhe të rebelët, për të ligët dhe mëkatarët, për të pamëshirshmit dhe të ndyrët, për ata që vrasin babë dhe nënë, për vrasësit, për kurvarët, për homoseksualët, për grabitësit, për rremët, për ata që shkelin betimin, për çdo gjë tjetër që bie në kundërshtim me doktrinën e shëndoshë (1 e Tim. 1:9-10).

Këto vargje janë domethënëse për të kuptuar mësimin e Biblës mbi homoseksualitetin. Veçanërisht, ato pohojnë faktin që Dhjata e Vjetër i ndalon marrëdhëniet brenda të njëjtit seks. Edhe pse çdo pasazh meriton një diskutim të gjatë, këtu do të vihen re vetëm detajet më të rëndësishme.

Së pari, tek 1 e Korintasve 6, Pali rendit lloje të ndryshme njerëzish që do të përjashtohen nga Mbretëria e Perëndisë nëse nuk pendohen. Në këtë listë, Pali përfshin katër referenca për mëkatin seksual, duke përfshirë dy që përmendin sjelljen homoseksuale. Termat përkatës janë *μαλακοί* (*malakoi*) dhe *ἀρσενοκοῖται* (*arsenokoitai*). Interpretimi i drejtë i këtyre termave është thelbësor për të kuptuar atë që Pali mëson për homoseksualitetin.

Përkthyesit e gjuhës angleze i shprehin termat përkatës në mënyra të ndryshme. Disa përkthime kombinojnë termat, ndërsa të tjerët i japin fjalët veçmas. Shqyrtoni disa shembuj:

- ESV: “burra që praktikojnë homoseksualizmin”
- NASB (1995): “femërorë” dhe “homoseksualë”
- KJV: “femërorë” dhe “abuzues të vetvetes me njerëzimin”
- NLT: “prostituta meshkuj” dhe “[ata që] praktikojnë homoseksualitetin”
- NIV (1984): “prostituta meshkuj” dhe “dhunuesit homoseksualë”
- NIV (2011): “meshkuj që kryejnë marrëdhënie seksuale me meshkuj”

Edhe pse vendi nuk e lejon një trajtim të gjatë të këtyre termave,³⁹ disa pika duhen theksuar. Së pari, *malakoi* kishte një gamë të gjerë kuptimi në botën e lashtë. Shpesh do të thoshte “femërore” ose “e butë”. Ai u përdor, gjithashtu, në greqishten helenistike si zhargon poshtërues për të përshkruar partnerët “pasivë” në aktivitetin homoseksual.⁴⁰ Në pamje të parë, mund të duket sfiduese të kuptosh përdorimin e saktë të termit nga Pali në këtë pasazh. Megjithatë, konteksti është thelbësor. Dhe konteksti i 1 e Korintasve 6, teksa përmend dhe dënon mëkatet seksual, tregon se Pali po e përdor termin për t’iu referuar partnerëve pasivë në marrëdhëniet homoseksuale. Kjo bëhet e qartë nga vendosja e *malakoit* krahas *arsenokoitait*.

Termi i dytë në shqyrtim është *arsenokoitai*, një fjalë e përbërë, e formuar duke kombinuar *arsen* (“mashkull”) dhe *koites* (“shtrat”). Këta terma gjenden në Levitiku 18:22 dhe Levitiku 20:13, pasazhe që ndalojnë marrëdhëniet homoseksuale (shih diskutimin e mëparshëm). Levitiku 20:13 thotë: “Në qoftë se dikush ka marrëdhënie seksuale me një burrë ashtu si ato që bëhen me një grua [*meta arsenos koiten gynaikos*], që të dy kanë kryer një degjenerim të neveritshëm...”. Siç Magnuson vë në dukje, kjo është “provë shumë e fortë që *arsenokoitet* rrjedhin nga *arsenos koiten*, në këtë tekst dhe se i referohet meshkujve që kryejnë marrëdhënie seksuale me meshkuj.”⁴¹ Pra, duket se Pali kishte parasysh pasazhet e Levitikut kur u shkruante Korintasve. Kur shoqërohet me termin *malakoi*, është pothuajse e sigurt që *arsenokoitai* i referohet partnerit aktiv në një marrëdhënie homoseksuale. Duke i përdorur këta terma së bashku, Pali përfshin partnerët homoseksualë aktivë dhe pasivë në listën e atyre që nuk do të trashëgojnë Mbretërinë e Perëndisë.⁴²

Së fundi, tek 1 e Timoteut 1, Pali përfshin *arsenokoitai* (përkthyer nga ESV si “burra që praktikojnë homoseksualitetin”) në një listë që përfshin mëkatet (seksuale dhe joseksuale), që nuk përputhen me “doktrinën e shëndoshë” (v. 10). Ligji i Perëndisë i ekspozon këto mëkate dhe besimtarët nxiten të mos marrin pjesë në asnjë aktivitet që diskrediton Ungjillin ose çnderon Perëndinë (v. 11). Të krishterët duhet të pendohen për mëkatet dhe të ndjekin një

jetë që është në përputhje me identitetin e tyre të ri në Krishtin. Vlen të përmendet se Pali sërish thekson se Dhjata e Vjetër i ndalon marrëdhëniet homoseksuale.

JEZUSI DHE HOMOSEKSUALITETI

Cili ishte qëndrimi i Jezusit ndaj homoseksualitetit? Kjo është një pyetje e zakonshme. Për shkak se Jezusi nuk foli drejtpërdrejt për homoseksualizmin, disa njerëz kanë supozuar se Ai do t'i kishte miratuar marrëdhëniet brenda të njëjtit seks. Megjithatë, ky është një argument i heshtur dhe aspak bindës. Është e qartë se Jezusi nuk shprehet mbi përdhunimin, kafshët ose incestin dhe megjithatë askush nuk beson se Ai i miratoi këto praktika. Të tjerë apelojnë për një etikë dashurie: Jezusi do t'i kishte mbështetur marrëdhëniet brenda të njëjtit seks, sepse mesazhi i Tij thelbësor ishte ai i dashurisë dhe është e pahijshme t'u mohosh njerëzve, që identifikohen si homoseksualë, mundësinë për dashuri dhe shoqëri. Me gjithë tërheqjen e tij emocionale, ky argument është gjithashtu jo bindës dhe injoron provat e disponueshme që sugjerojnë se Jezusi nuk do t'i miratonte marrëdhëniet e të njëjtit seks. Vlejnë të përmenden dy pika:

**NDONËSE JEZUSI NUK FOLI DREJTPËRDREJT PËR
HOMOSEKSUALITETIN, AI BESOI NË AUTORITETIN ABSOLUT
TË SHKRIMEVE TË DHJATËS SË VJETËR DHE SHPALLI
MODELIN E KRIJIMIT PËR MARTESËN.**

Së pari, Jezusi besonte në autoritetin absolut të Shkrimeve të Dhjatës së Vjetër. Te Predikimi në Mal, Jezusi shpjegoi se Ai nuk erdhi për ta shfuqizuar ligjin, por për ta përmbushur atë (Mateu 5:17). Ai, gjithashtu, tha: “Ai, pra, që do të shkelë një nga këto urdhërime më të vogla, dhe do t'u ketë mësuar kështu njerëzve, do të quhet më i vogli në mbretërinë e qiejve;

kurse ai që do t'i vërë në praktikë dhe do t'ua mësojë të tjerëve, do të quhet i madh në mbretërinë e qiejve” (Mateu 5:19). Me pak fjalë, Jezusi mbështeti kërkesat e ligjit të Dhjatës së Vjetër. Për shembull, kur Ai shëron lebrozin te Mateu 8, Ai i thotë të shkojë te një prift dhe “të bëjë fljimin që ka urdhëruar Moisiu”, siç kërkon Levitiku 13 (Mateu 8:4). Në ato pak raste që Jezusi “përshtati” kërkesat e Dhjatës së Vjetër, për shembull, kur Ai e lejon divorcin vetëm në rastin e imoralitetit seksual te Mateu 19, Dhjata e Re është shumë e qartë.⁴³ Për shkak se Jezusi nuk pati një qëndrim ndryshe, i vetmi përfundim logjik është se Ai ishte plotësisht në përputhje me etikën seksuale të Dhjatës së Vjetër dhe trashëgiminë e Tij hebraike. Të supozosh ndryshe është një argument i pajustificuar nga heshtja.

Së dyti, Jezusi shpalli modelin e krijimit për martesën. Kur farisenjtë e pyesin Jezusin për divorcin te Marku 10, Ai përgjigjet duke cituar Zanafillën 1 dhe 2. Ai thotë: “Por në fillim të krijimit, ‘Perëndia i bëri mashkull e femër’. Për këtë arsye njeriu do ta braktisë babanë e tij dhe nënën e tij dhe do të bashkohet me gruan e tij; dhe të dy do të jenë një mish i vetëm’. Dhe kështu ata nuk janë më dy, por një mish i vetëm” (Marku 10:7-8; krh. Mat 19:4-6). Sipas Jezusit, çiftet e martuara nuk duhet të divorcohen, sepse martesë është një marrëdhënie që ju bën një mish. Ai e pranon natyrën e martesës si një mish i vetëm, duke cituar Zanafillën 2:24. Por në mënyrë domethënëse, Ai pohon gjithashtu ndryshimin seksual midis mashkullit dhe femrës; ndonjëherë i përshkruar si “gjini binare”, duke cituar Zanafillën 1:27. Siç Ken Magnuson shprehet: “Nëse dallimet seksuale, për sa i përket martesës dhe marrëdhënieve seksuale, ishin të parëndësishme për Jezusin, nuk do të kishte nevojë që ai të citonte Zanafillën 1:27”.⁴⁴ Duke tërhequr vëmendjen te krijimi i njerëzimit si “mashkull dhe femër”, në kontekstin e diskutimit mbi martesën, Jezusi pranon vizionin e Dhjatës së Vjetër për martesën dhe seksualitetin.

TRANSGJINORIZMI

Një tjetër devijim nga plani i Zotit mbi seksualitetin është transgjjinorizmi, i cili përfaqëson hapin e fundit në revolucionin moral. Nuk është për t'u habitur që ideologjia e promovuar nga aktivistët transgjjinorë është pranuar dhe miratuar nga elitat kulturore dhe politike me shpejtësi marramendëse. Vështirë se kalon një ditë që një çështje mbi transgjjinorizmin të mos diskutohet në lajme. Për shembull, më 15 qershor 2020, Gjykata e Lartë e SHBA-së dha një vendim 6-3 në çështjen e *Bostock kundër Clayton County*.⁴⁵ Shumica vendosi që diskriminimi i punësimit “në bazë të seksit”, i ndaluar nga Titulli VII i Aktit të të Drejtave Civile të vitit 1964, duhet të kuptohet se përfshin veprime të bazuara në “orientimin seksual” dhe “identitetin gjinor”. Duke rinterpretuar statutin në këtë mënyrë, sigurisht Gjykata rishkroi ligjin për të drejtat civile.

Një tjetër histori e fundit përfshin autoren britanike J. K. Rowling, e cila bëri bujë më 6 qershor 2020, për shkrimin e një sërë postimesh në Twitter, duke shpjeguar pse ajo kundërshtoi ripërcaktimin e fjalës “seks” për të përfshirë termin “identiteti gjinor”. Ajo tha: “Unë njoh njerëz trans dhe i dua ata, por fshirja e konceptit të seksit u heq aftësinë shumë njerëzve për të diskutuar në mënyrë kuptimplote jetën e tyre... unë kam jetuar duke qenë një femër. Nuk besoj se është e urryer të shprehesh kështu”.⁴⁶ Në mars 2019, legjenda e tenisit Martina Navratilova u detyrua të kërkonte falje dhe humbi sponsorët e korporatës, sepse tha: “Të lejosh burrat të konkurrojnë si gra, thjesht sepse ndryshojnë emrin dhe marrin hormone është e padrejtë”.⁴⁷ Në shkurt 2019, dy 17- vjeçarë, të lindur djem, zunë vendin e parë dhe të dytë në kampionatin e

vrapit në vende të mbyllura, për vajza, në Connecticut.⁴⁸ Dhe në vitin 2017, Presidenti Trump njoftoi se do të anulonte një vendim të administratës Obama të vitit 2016 dhe do të rikthehej politika e mëparshme e ndalimit të shërbimit ushtarak personave që identifikohen si transgjinorë. Megjithëse politika ishte e mbështetur në tema shqetësuese të dokumentuara mirë, të shëndetit mendor dhe fizik, shpërndarjen dhe gatishmërinë ushtarake, kritikët “thirrën” gabim dhe supozuan se politika ishte diskriminuese.

Këto histori dhe të tjera si këto pasqyrojnë dukshmërinë në rritje dhe pranimin e transgjinorizmit në kulturën tonë, dhe tregojnë për një ndryshim moral dramatik në shoqëri. Çfarë ka sjellë rritjen e pranimin të ideologjisë transgjinore dhe rritjen e dëshirës për ta njohur “identitetin gjinor” si një klasë e mbrojtur? Shumë vëzhgues kulturorë theksojnë intervistën televizive 20/20 të Bruce Jenner me Diane Sawyer, në vitin 2015, si momentin kur transgjinorizmi hyri zyrtarisht në rrjedhën kryesore të shoqërisë. Gjatë intervistës, Jenner, kampioni olimpike i dhjetë konkurseve në vitin 1976, njoftoi se Zoti i kishte dhënë “shpirtin e një femre”. Pesë javë më vonë, Jenner ndryshoi emrin e tij në “Caitlyn”.⁴⁹ Gjithashtu, mbështetja e ideologjisë transgjinore e forcoi lidhjen personale që shumë amerikanë kanë tani me individë që identifikohen si transgjinorë. Sipas *Human Rights Campaign*, një organizatë që lobon për të drejtat e LGBT-së, ndërsa vetëm 17% e votuesve të mundshëm njihnin një person transgjinor në vitin 2014, ky numër ishte rritur në 35% në vitin 2016.⁵⁰

Debatet mbi politikat lidhur me transgjinorizmin shprehin se ky term do të konsiderohej i pabesueshëm nëse Presidenti Obama nuk do ta kishte klasifikuar atë si një term të ligjshëm. Për shumë prindër, ndikimet e këtij debati kanë arritur brenda shtëpisë, pasi të drejtat prindërore tani kërcënohen nga zbatimi i ashpër i ideologjisë transgjinore. Për shembull, në shkurt 2018, një gjykatës i Ohio i hoqi 2 prindërve kujdestarinë e vajzës së tyre 17-vjeçare, pasi ata refuzuan të mbështesnin dëshirën e saj për të ndërruar gjininë. Gjyqtari ia dha kujdestarinë e fëmijës gjyshërve, të cilët e mbështetën dëshirën e vajzës për të përdorur terapinë hormonale si pjesë e tranzicionit të saj.⁵¹

Një sfidë e ngjashme për të drejtat prindërore është vendimi i disa njësive administrative shkollore për t'i lejuar fëmijët të kalojnë socialisht në një identitet tjetër gjinor në shkollë, pa njoftimin ose pëlqimin e prindërve. Në një shembull të fundit, Njësia Administrative e Shkollës Metropolitan Madison në Wisconsin vendosi një politikë që inkurajonte mësuesit dhe administratorët të përdornin emra dhe përemra alternativë për fëmijët në shkollë, pa pëlqimin e prindërve. Madje, njësia administrative i udhëzoi mësuesit dhe stafin që të mashtronin prindërit duke u kthyer tek emri i tyre i lindjes dhe përemrat përkatës, kur prindërit e fëmijës ishin afër.⁵²

Është e rëndësishme të njihet se mbështetja kryesore filozofike e ideologjisë transgjinore është një antropologji e ndikuar nga gnosticizmi. Ky mësim vendos një dallim midis realitetit biologjik të seksit dhe atij subjektiv, ndjenjat e brendshme të identitetit gjinor. Sipas ideologjisë transgjinore, “seksi” i referohet trupit fizik (përfshirë sistemin riprodhues), ndërsa “gjinia” i referohet perceptimit të brendshëm të një personi për veten e tij, domethënë, identifikimi i tyre si mashkull ose si femër. Ky dallim do të kishte qenë i pakuptimtë për brezat e mëparshëm dhe ai përfaqëson një perspektivë të qartë postmoderne mbi personifikimin njerëzor.

Në një paradigmë ku ndjenjat subjektive dhe përvoja personale zëvendësojnë biologjinë dhe anatominë, seksi reduktohet në një konstrukt social dhe dallimi rrënjësor midis burrave dhe grave zhduket. Shpeshherë pretendohet se paradigma transgjimore është e rrënjësuar në gjetjet më të fundit shkencore, por ky pretendim është mashtrues. Vëzhgimi i thjeshtë se disa njerëz përjetojnë disfori psikologjike gjinore mund të konsiderohet shkencor, por përfundimi që disa nxjerrin nga ai vëzhgim, se ndjenja të tilla subjektive psikologjike janë një përcaktues më themelor i identitetit të një personi si mashkull apo femër, sesa biologjia objektive, nuk është gjë tjetër veçse një opinion i drejtuar ideologjikisht, jo një zbulim shkencor.

E vërteta për dallimet seksuale nuk mund dhe nuk duhet të fshihet. Gjenetika, meshkujt kanë kromozome XY; femrat kanë kromozome XX. Kështu, kur një mashkull pohon se është femër, ai pohon një gënjeshtëri objektive për sa i përket biologjisë dhe gjenetikës. Gjithnjë e më tepër, shumë persona që vuajnë nga disforia gjinore zgjedhin “kirurgjinë e ndryshimit të gjinisë”, e cila përfshin trajtimin hormonal, kirurgjinë e gjirit (heqjen ose implantet), kirurgji të tjera kozmetike dhe rindërtimin e organeve gjinitale. Fatkeqësisht, këto operacione mund të jenë të dhimbshme, mund të shkaktojnë dëme (përfshirë infertilitetin dhe urinim të pavetëdijshëm) dhe shpesh nuk kanë sukses për të lehtësuar ankthin mendor të personave që i nënshtrohen.⁵³ Rritja e “detransitioners”, atyre që më parë identifikoheshin si transgjimore, por që janë rikthyer në identifikimin me seksin e tyre biologjik, nënvizon rreziqet dhe pakënaqësitë që rrjedhin nga këto operacione.

**NË NJË BOTË KU MËKATI KA ÇRREGULLUAR RREGULLIN
E ZOTIT, MUND TË JETË E VËSHTIRË QË NJERËZIMI TË
PRANOJË TË MIRAT QË TRUPI I TYRE KA, DHE KISHA
DUHET TË TREGOJË HIR NDAJ ATYRE QË LUFTOJNË TË
PRANOJNË TRUPIN E VET.**

Një person që identifikohet si transgjinator po përjeton një tjetërsim akut nga trupi i tij; ka një shkëputje të thellë midis mendjes dhe trupit të tij, por kirurgjia e tranzicionit gjinor nuk mund të ndryshojë realitetin themelor të seksit biologjik. Ai nuk mund të ndryshojë planin gjenetik të një personi dhe ndërsa kirurgjia gjenitale mund të sterilizojë një individ, nuk mund të dhurojë kapacitetin riprodhues të seksit të kundërt. Prandaj, një person mbetet në seksin e tij biologjik, pavarësisht nga gjinia me të cilën ai zgjedh të identifikohet.

Kundër pretendimeve të aktivistëve transgjinatorë për mohimin e trupit, botëkuptimi biblik pohon mirësinë e krijimit të materies dhe të trupit të njeriut. Doktrinat e krijimit, mishërimit dhe ringjalljes trupore japin një dëshmi të fortë teologjike të trupave tanë fizikë. Në kundërshtim me gnosticizmin, Bibla pohon mirësinë e krijimit në kapitullin e saj të parë. Zanafilla 1:31 thotë se gjithçka që krijoi Perëndia, duke përfshirë trupin e njeriut, ishte “shumë e mirë”. Mësimi i Biblës për mishërimin e Jezusit na tregon gjithashtu rëndësinë e trupit fizik. Jezusi, personi i dytë i Trinisë, mori një trup njerëzor. Në mënyrë domethënëse, trupi i Tij fizik nuk ishte thjesht një enë që “vetja e tij e vërtetë” e mbushi ose e banoi përkohësisht. Në vend të kësaj, ringjallja dhe ngritja e Jezusit pohojnë natyrën e përhershme të mishërimit të Tij. Me fjalë të tjera, trupi i Jezusit është një pjesë e pandashme e personit të Tij. Kjo e vërtetë vlen edhe për ne; trupat tanë janë përbërës thelbësorë, integralë të asaj që jemi. Kështu, ne duhet t’i shohim trupat tanë të krijuar si pjesë të krijimit të Zotit (përfshirë mashkulloritetin ose feminitetin tonë). Në një botë ku mëkati ka çrregulluar rregullin e Zotit, mund të jetë e vështirë që njerëzimi të pranojë të mirat që trupi i tyre ka, dhe Kisha duhet të tregojë hir ndaj atyre që luftojnë të pranojnë trupin e vet. Megjithatë, për këto çështje që sjellin kundërshti, të krishterët duhet ta flasin të vërtetën me dashuri, duke refuzuar të bëjnë kompromis me mësimet e qarta biblike.

HISTORIA E KISHËS

Shpesh mund të duket sikur të krishterët teologjikisht konservatorë po qëndrojnë të vetëm në diskutimet rreth seksualitetit dhe mënyrën se si duhet të përgjigjet Kisha. Të krishterët që i shpallin hapur bindjet e tyre teologjike liberale e përforcojnë këtë ndjenjë të vetmisë, kur pretendojnë se Bibla mbështet marrëdhëniet mes të njëjtit seks dhe se homoseksualiteti nuk është mëkat.

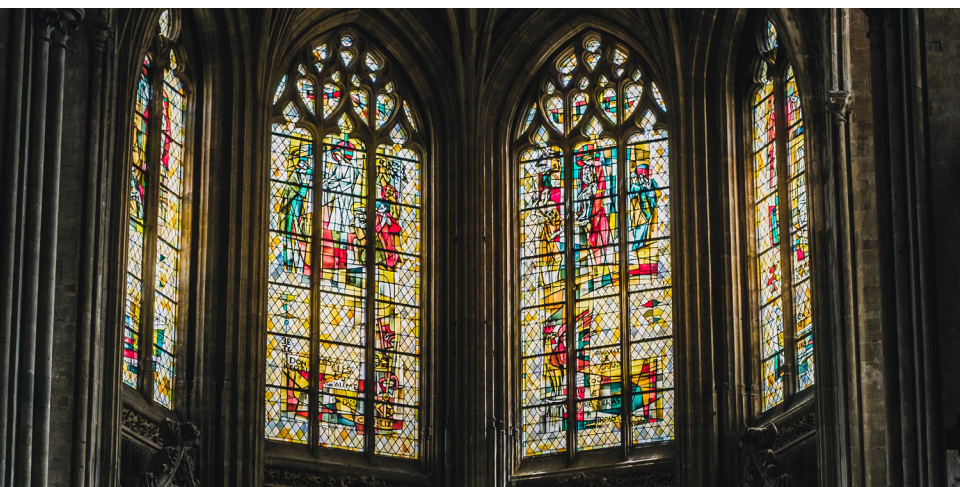
KISHA KA QENË E QARTË DHE KONSISTENTE PËR SEKSUALITETIN NJERËZOR QË NË SHEKULLIN E PARË.

Megjithatë, mësimet e Shkrimeve të Shenjta mbi martesën dhe seksualitetin që janë trajtuar në këtë botim nuk janë një opinion historikisht i pakicës ose pikëpamje e një besimi apo sekti të izoluar. Në të vërtetë, një studim i shkurtër mbi historinë e Kishës zbulon se Kisha ka qenë e qartë dhe konsistente ndaj seksualitetit njerëzor që nga shekulli i parë. Për 2.000 vjet, të krishterët e kanë interpretuar Biblën në mënyrë të vazhdueshme mbi imazhin dhe qëllimin e seksualitetit, dhe pothuajse çdo drejtues dhe autoritet i njohur në historinë e krishterimit, qofshin teologë, pastorë apo anëtarë të këshillave të Kishës, e kanë kundërshtuar publikisht ripërcaktimin e martesës.

Është mjaft domethënëse që, pavarësisht rrethanave të ndryshme, presioneve dhe mosmarrëveshjeve për çështje të tjera të rëndësishme teologjike, Kisha e krishterë ka qenë në unitet në pohimin e vazhdueshëm të imazhit dhe planit të Perëndisë për martesën, siç parashtrohet te Zanafilla 1-2. Ajo që do të lexoni më tej është një studim i shkurtër i asaj që udhëheqësit e krishterë kanë mësuar rreth natyrës së martesës dhe seksualitetit, si dhe çfarë ata kanë besuar dhe mësuar mbi statusin moral të homoseksualitetit.

Kisha e hershme

Mësimi i Biblës mbi martesën dhe seksualitetin qëndronte në kontrast të plotë me praktikën e kulturës greko-romake, në të cilën lindi krishterimi. Ky kontrast i vë të krishterët në kundërshtim me shumë nga bashkëkohësit e tyre. Një nga veprat më të hershme në Apologjetikën e krishterë, *Letra drejtuar Diognetit*, përmbledhi etikën seksuale të krishterë, duke thënë: “Ata martohen, si të gjithë [të tjerët]; ata lindin fëmijë; por nuk i shkatërrojnë pasardhësit e tyre. Ata kanë një tryezë të përbashkët, por jo një shtrat të përbashkët”.⁵⁴ Të krishterët e hershëm dalloheshin nga kultura përreth, duke pasur një pikëpamje të lartë për jetën dhe martesën, dhe duke refuzuar shturjen seksuale. Ata gjithashtu e kundërshtuan homoseksualitetin me bindjen se Bibla e dënonte shprehimisht atë.

Duke ndjekur udhëheqjen e Shkrimit, udhëheqësit e hershëm të Kishës kremtuan martesën. Në mësimet e tyre, ata theksuan që martesa është e mirë dhe shpjeguan kufijtë e saj; tradhtia bashkëshortore dhe kurvëria shkelën ligjin moral të Perëndisë dhe të krishterët duhet të shmangin imoralitetin seksual.

Shkrimtarët e hershëm të krishterë e kishin të qartë se konteksti i përshtatshëm për intimitetin seksual ishte martesë. Për shembull, Tertuliani (155-220) argumentoi se të krishterët ishin ndryshe nga paganët në “virtytin e dëlirësisë”, duke thënë: “I krishteri [burri] kufizohet në gjininë femërore... Burri i krishterë nuk ka të bëjë me askënd tjetër përveçse me gruan e vet”.⁵⁵

Tertuliani

Diku tjetër, në një letër drejtuar gruas së tij, Tertuliani reflektoi për bukurinë e martesës, duke shkruar: “Sa e bukur, pra, martesë e dy të krishterëve, dy që janë një në shpresë, një në dëshirë, një në mënyrën e jetesës që ata ndjekin, një në besimin që praktikojnë. Ata janë si vëlla dhe motër, të dy shërbëtorë të të njëjtit Mjeshtër. Asgjë nuk i ndan ata, as në mish, as në Frymë. Ata janë në të vërtetë dy në një mish; dhe ku ka vetëm një mish ka edhe një frymë”.⁵⁶ Kundër disa llojeve të gnosticizmit që e denoncuan martesën si mëkat, Tertuliani argumentoi për përfitimet e martesës, veçanërisht midis të krishterëve.

Asteriusi i Amaseas

Asteriusi i Amaseas (350-410) është një tjetër udhëheqës, që pohoi mësimet e Biblës mbi martesën. Pikëpamjet e tij mund të dallohen në një nga predikimet e tij mbi temën e divorcit. Me pak fjalë, Asteriusi besonte se Perëndia ishte përgjegjës për bashkimin e çifteve në martesë dhe e kundërshtoi divorcin bazuar te Mateu 19:6. Ai shpjegoi: “Krijuesi ishte dhuruesi i parë i nuses në martesë, pasi ai u bashkua me qeniet e para njerëzore në lidhjen martesore, duke u dhënë atyre që do të vinin më pas, urdhërimin e pandryshueshëm të jetës bashkëshortore, e cila duhet të njihet si ligji i Zotit; dhe kështu, ata që shoqërohen me njëri-tjetrin nuk janë më dy, por një mish i vetëm, me qëllim që ‘Atë që Perëndia ka bashkuar, askush të mos e ndajë’”.⁵⁷ Asteriusi besonte se Shkrimi duhet të informojë se si të krishterët mendojnë për qëllimet dhe natyrën e martesës, si dhe për divorcin.

Agustini

Augustini (354-430), peshkopi i mirënjohur i Hippo-s, pohoi gjithashtu një pikëpamje të lartë për martesën. Në fakt, pikëpamjet e tij (të shprehura në traktate të tilla si *Për të mirën e martesës*), ndihmuan në përcaktimin e një kornize teologjike për këndvështrimin e traditës perëndimore mbi martesën. Duke reflektuar mbi natyrën e martesës, ai

shpjegon: “Përtej çdo dyshimi, realiteti i nënkuptuar nga ky bashkim i shenjtë është se burri dhe gruaja të bashkuar në martesë qëndrojnë të pandashëm në atë bashkim për sa kohë që jetojnë... dhe, në fund të fundit, kjo nënkupton marrëdhënien midis Krishtit dhe Kishës, se ndërsa Krishti jeton dhe ndërsa Kisha jeton, asnjë divorc nuk mund t’i ndajë ata për të gjithë përjetësinë”.⁵⁸ Agustini, ashtu si udhëheqësit e tjerë të hershëm të Kishës, besonte se martesa pasqyron marrëdhënien midis Krishtit dhe Kishës së Tij dhe prandaj është e pazgjidhshme.

Që në shekullin e parë dhe të dytë, literatura e krishterë e renditi imoralitetin seksual midis mëkateve që duheshin shmangur. Për shembull, në *Didache* (50-120 pas Krishtit) lexojmë: “[Ju] nuk do të kryeni imoralitet; nuk do të bëni kurvëri”.⁵⁹ *Letra e Barnabës* (e shkruar midis viteve 70-132 pas Krishtit) përfshin gjithashtu një referencë të aktivitetit homoseksual në listën e saj të sjelljeve të ndaluara.⁶⁰

Origjeni

Origjeni (184-253) citon Romakëve 1:26-27, kur ai përmend homoseksualitetin në shkrimet e tij. Në një diskutim për besimin dhe praktikën e krishterë, ai thotë se edhe të krishterët e patrajnuar teologjikisht “shpesh shfaqin në karakterin e tyre një shkallë të lartë nderimi, shenjtërie dhe integriteti; ndërsa ata që e quajnë veten të mençur i kanë

përçmuar këto virtyte dhe janë zhytur në imoralitet, në epshin e paligjshëm, ‘burra që kryejnë atë që është e pahijshme me burra të tjerë’”.⁶¹ Karakterizimi i marrëdhënieve homoseksuale nga Origjeni ndjek logjikën e Palit të Romakët 1. Pa e njohur Zotin,

jobesimtarët largohen nga rregulli natyror i krijimit dhe kryejnë veprime “të pahijshme”.

Udhëheqës të tjerë të hershëm të krishterë folën kundër homoseksualitetit. Për shembull, ndërsa komenton marrëdhëniet e paligjshme seksuale të përmendura te Levitiku 18, Eusebiusi i Cezaresë (263-339) thotë se pasazhi ndalon “çdo martesë të paligjshme dhe çdo praktikë të pahijshme dhe bashkimin e grave me gratë dhe burrave me burrat”.⁶² Po kështu, Vasili i Madh (330-379) shkroi: “Ai që është fajtor për sjellje të pahijshme me meshkujt do të jetë nën disiplinë për të njëjtën kohë si shkelësit e kurorës”.⁶³ Në një predikim mbi Romakët 1:26-27, Xhon Chrysostom (c. 347-407) gjithashtu nuk e miratoi homoseksualitetin. Duke përdorur një shumëllojshmëri përshkrimesh, ai thotë se marrëdhëniet e të njëjtit seks janë “vepra të turpshme”, “një fyerje për vetë natyrën”, “në kundërshtim me natyrën”, “dashuri e paligjshme”, një “e keqe e rëndë” dhe “të pahijshme”.⁶⁴ Denoncimi i fortë i Chrysostom-it buron nga kuptimi që ai ka për qëllimet e Perëndisë për martesën të paraqitura te Zanafilla 2.⁶⁵

Augustini gjithashtu mbajti një qëndrim të patundur për homoseksualitetin. Ai shkroi: “Prandaj, veprime të turpshme që janë në kundërshtim me natyrën, siç janë veprimet e sodomitëve (Zanafilla 19:5 e më pas), janë gjithmonë të neveritshme për t’u urryer dhe ndëshkuar. Edhe sikur të gjithë popujt t’i bënin ato, ata do të ishin përgjegjës për të njëjtin dënim nga ligji hyjnor; sepse njerëzit nuk janë krijuar që ta përdorin njëri-tjetrin në këtë mënyrë”.⁶⁶ Ai vazhdon: “Në të vërtetë, lidhja shoqërore që duhet të ekzistojë midis Zotit dhe njeriut shkelet kur natyra e autorit ndotet nga një shtrembërim i dëshirës seksuale”.⁶⁷ Kështu, ne shohim që Augustini besonte se homoseksualiteti ishte “në kundërshtim me natyrën” dhe një “shtrembërim i dëshirës seksuale”. Në përfundimet e tij, peshkopi duket se po mbështetet te Zanafilla 19:5 dhe Romakët 1:26-27. Në mënyrë të qartë, Augustini besonte se burrat nuk duhet ta përdorin njëri-tjetrin seksualisht në një mënyrë që është në kundërshtim me imazhin dhe qëllimin e seksualitetit.

Pas Reformacionit

Edhe pas Reformacionit, grupet teologjike mbetën të përkushtuara ndaj mësimave të Biblës për martesën dhe seksualitetin. Shkrimet nga ajo periudhë zbulojnë një reflektim të thellë mbi mësimet që Shkrimet e Shenjta japin për natyrën e martesës dhe qëllimin e saj. Martin Luter (1483-1546) njëherë shpjegoi: “Nuk ka marrëdhënie, përbashkësi apo shoqëri më të bukur, më miqësore dhe më të kënaqshme sesa një martesë e mirë”.

John Calvin

John Calvin (1509-1564) shkroi dhe predikoi mbi temën e martesës. Në një predikim, duke cituar tekstin nga Efesianët 5:28, ai shpjegoi: “Perëndia është themeluesi i martesës, kur martesa ndodh midis një burri dhe një gruaje, Zoti është kreu dhe kërkon një zotim të ndërsjellë nga të dy... Martesa nuk është një gjë e urdhëruar nga njerëzit. Ne e dimë se Zoti është autori i saj dhe martesa është shenjtëruar në Emrin e Tij. Shkrimi thotë se ajo është një besëlidhje e shenjtë, dhe për këtë arsye e quan atë hyjnore”.⁶⁸ Për Calvin-in, martesa është e shenjtë, sepse ajo është e shenjtëruar nga Perëndia. Për më tepër, martesa midis një burri dhe një gruaje pasqyron marrëdhënien e Perëndisë me Kishën. Në këtë pikë, Calvin-i thotë: “Martesa u caktua nga Perëndia me kushtin që të dy të ishin një mish i vetëm; dhe që ky unitet të jetë më i shenjtë, ai përsëri e thekson që të kemi parasysh Krishtin dhe Kishën e Tij”.⁶⁹

Mësimi i Biblës për martesën përcillet në rrëfimet protestante të besimit, të shkruara në shekullin e shtatëmbëdhjetë. Për shembull, në *Rrëfimin e Dytë të Besimit në Londër* (1689), baptistët anglezë e përkufizuan martesën si marrëdhënien “midis një burri dhe një gruaje”, dhe shpjeguan se asnjëra palë nuk mund të ketë më shumë se një bashkëshort në një kohë të përcaktuar.⁷⁰ Rrëfimi përcakton qëllimet e martesës, të cilat përfshijnë “ndihmën e ndërsjellë” të burrit dhe gruas, “rritjen e popullsisë”, domethënë, riprodhimin, dhe parandalimi i “papastërtisë seksuale”, që do të thotë se burrat dhe gratë duhet të gëzojnë një marrëdhënie

seksuale që do t'i mbajë ata të mos bien në mëkatin e epshit.

Pas Reformacionit, udhëheqësit kryesorë protestantë dhe katolikë diskutuan gjithashtu homoseksualitetin në shkrimet e tyre. Në komentarin e tij mbi librin e Romakëve, John Calvin e përshkruan homoseksualitetin si “krim i tmerrshëm i epshit të panatyrshëm”. Ai thotë se njerëzit të cilëve Pali u referohet te Romakëve 1, “jo vetëm që e braktisën veten ndaj epsheve shtazore, por u degraduan përtej kafshëve, pasi shndërruan të gjithë rendin e natyrës”.⁷¹ Për Calvin-in, “rendi i natyrës” tregon se homoseksualiteti është një korrupsion i seksualitetit. Për më tepër, ai i referohet renditjes së *arsenokoitai-t* nga Pali, në 1 e Korintasve 6:9, si “më e neveritshmja nga të gjitha - ajo ndotje monstruoze që ishte tepër e përhapur në Greqi”.⁷²

Kisha Katolike Romake ka mbështetur gjithashtu një etikë seksuale biblike dhe vazhdoi të afirmonte mësimet e qarta të Biblës mbi martesën dhe seksualitetin njerëzor. Për shembull, Katekizmi i Këshillit të Trentit (1566) përfshin listën e mëkateve të 1 e Korintasve 6:9, midis “mëkateve kundër dëlirësisë”, që janë të ndaluara.⁷³

Më tej, Katekizmi i Kishës Katolike pohon ndryshimin që Zoti bëri në krijimin e gjinive. Sipas Katekizmit, “Në ‘qenien burrë’ dhe ‘qenien grua’, ata pasqyrojnë urtësinë dhe mirësinë e krijuesit”.⁷⁴ Katekizmi, jo vetëm që mëson se Zoti krijoi burrin dhe gruan, por gjithashtu sqaron se si krijimi i mashkullit dhe

i femrës përkon me martesën, duke vënë në dukje: “Burri dhe gruaja u krijuan ‘për njëri-tjetrin’; jo se Zoti i la ata gjysmë të krijuar dhe të paplotë: Ai i krijoi ata të jetojnë në përbashkësi... sepse ata janë të barabartë si persona... dhe plotësojnë njëri-tjetrin si mashkull dhe femër”.⁷⁵

Në vitin 2009, ndërsa debati mbi martesat brenda të njëjtit seks u rrit, Konferenca e Peshkopëve Katolikë të Shteteve të Bashkuara ripohoi përkufizimin e Kishës së tyre për martesën, duke thënë: “Kisha ka mësuar gjatë shekujve se martesa është një marrëdhënie ekskluzive mes një burri dhe një gruaje”.⁷⁶ Nga këndvështrimi i peshkopëve, mësimi i Biblës mbi natyrën dhe qëllimin e martesës është i qartë dhe pozicioni i Kishës nuk mund të ripërcaktohet ose ndryshohet për shkak të presionit politik ose kulturor.

Kisha moderne

Mësimi i krishterë mbi homoseksualitetin mbeti i paprekur deri në shekullin XX. Në vitin 1951, Karl Barth pasqyroi pikëpamjen mbizotëruese të teologëve të krishterë, kur tha: “fjala vendimtare e etikës së krishterë duhet të përbëhet nga një paralajmërim kundër përfshirjes në të gjithë mënyrën e jetesës, e cila mund të përfundojë vetëm në tragjedinë e homoseksualitetit konkret”.⁷⁷

Kjo mbeti pikëpamja e çdo besimi të krishterë deri në gjysmën e dytë të shekullit XX. Vetëm atëherë, në kulmin e revolucionit seksual, shumë emërtime kryesore protestante, si Kisha Episkopale, Kisha Presbiteriane (SHBA) dhe Kisha Ungjillore Luteriane në Amerikë, ndryshuan pikëpamjen e tyre mbi homoseksualitetin.⁷⁸ Në mënyrë domethënëse, kishat që ndryshuan pikëpamjen e tyre mbi natyrën e martesës gjatë kësaj

kohe ishin të njëjtat kisha, të cilat, që nga vitet 1920, kishin përqafuar gjithnjë e më shumë liberalizmin teologjik. Lidhja midis refuzimit të Biblës si Fjalë e pagabueshme dhe autoritare e Zotit (që do të thotë gjithashtu të refuzosh tregimet e Biblës për mrekullitë, hyjninë e Krishtit dhe besueshmërinë historike të Biblës) dhe pranimi të homoseksualitetit është befasuese, duke bërë që denominacionet, që vazhduan të besojnë vërtetësinë dhe besueshmërinë e Biblës, mbetën të përkushtuar ndaj mësimëve historike të krishterimit mbi seksualitetin.

Për shembull, Kisha Katolike Romake⁷⁹ dhe denominacionet teologjikisht konservatore protestante si Kisha Luteriane-Sinodi i Misurit,⁸⁰ Kisha Presbiteriane në Amerikë (PCA),⁸¹ Asambletë e Perëndisë,⁸² Konventa Baptiste Jugore,⁸³ dhe shumë të tjera, qëndrojnë me paraardhësit e tyre teologjikë dhe mbeten të përkushtuar ndaj mësimëve të Biblës mbi seksualitetin.

E njëjta gjë ndodhi edhe me Kishën Ortodokse, e cila ka mbajtur vazhdimisht një pikëpamje biblike mbi martesën. Në vitin 2003, Konferenca e Përhershme e Peshkopëve Ortodoks Kanonikë në Amerikë (SCOBA) lëshoi një deklaratë mbi këtë temë. Ata shpjeguan: “Mësimi i krishterë ortodoks mbi martesën dhe seksualitetin, i bazuar fort në Shkrimin e Shenjtë, traditën 2000-vjeçare të Kishës dhe ligjin kanunor, thotë se martesë konsiston në bashkimin bashkëshortor të një burri dhe një gruaje, dhe se martesë autentike është e bekuar nga Zoti si një sakrament i Kishës. As Shkrimi dhe as Tradita e Shenjtë nuk e bekon apo sanksionon një bashkim të tillë midis personave të të njëjtit seks”.⁸⁴ Ortodoksët e bazojnë kuptimin e tyre mbi martesën dhe seksualitetin në Shkrimin e Shenjtë dhe mësimet historike të Kishës së tyre.

UNGJILLI, SHPRESA PËR TË ARDHMEN

Të krishterët duhet ta thonë të vërtetën me guxim, bindje, dashamirësi dhe dashuri, duke njohur natyrën thellësisht personale të martesës dhe të seksualitetit. Ungjilli është një lajm i mirë për të gjithë njerëzit, edhe për ata që luftojnë me seksualitetin e tyre, ata që përjetojnë tërheqje të padëshiruara ndaj të njëjtit seks dhe ata që përfshihen në sjellje homoseksuale.

Pas leximit të këtij botimi me shpjegime për mësimet e Biblës mbi seksualitetin dhe veçanërisht pas leximit të deklaratave të forta nga udhëheqësit e hershëm të Kishës, është e mundur që një lexues, i cili përjeton tërheqje ndaj të njëjtit seks, të ndihet i dëshpëruar ose i dekurajuar. Prandaj, është e rëndësishme të kujtojmë kontekstin e plotë të vargjeve që kemi shqyrtuar. Duhet të kujtojmë se mësimi i Biblës mbi seksualitetin është diçka që të gjithë duhet ta dëgjojmë, por nuk është *gjithë* që duhet të dëgjojmë. Shkrimi mëson se homoseksualiteti është në kundërshtim me planin e Perëndisë për seksualitetin, por ky nuk është fokusi qendror i Biblës. Homoseksualiteti, së bashku me kurvërinë, tradhtinë bashkëshortore, epshin, lakminë dhe një numër mëkatesh të tjera, janë të gjitha shenja të të jetuarit në një botë të rënë, ku edhe mendimet dhe dëshirat tona më të thella janë të ngatërruara. Të krishterët duhet ta kuptojnë këtë dinamikë më mirë se kushdo dhe të jenë të parët që t'i përgjigjen me hir dhe mëshirë njerëzve të lënduar.

Fatkeqësisht, nuk ka qenë gjithmonë kështu. Disa persona të komunitetit LGBT kanë pasur përvoja negative me Kishën dhe, si pasojë, ata besojnë se të krishterët janë të këqij, gjykues dhe plot urrejtje. Pa dyshim, disa të krishterë kanë qenë të pasjellshëm, të padashur dhe madje kanë treguar urrejtje ndaj njerëzve që identifikohen si LGBT. Dhe ne duhet të jemi të sinqertë për të metat tona në këtë drejtim. Shkrimi thotë se të krishterët duhet të njihen nga dashuria e tyre (Gjoni 13:35). Nëse nuk kemi arritur të tregojmë siç duhet dashurinë ndaj fqinjëve tanë, që identifikohen si komuniteti LGBT, ne duhet të pendohemi dhe të kërkojmë falje. Si njerëz të mbushur me Frymën e Perëndisë, ndjekësit e Jezusit duhet të dallohen nga

gëzimi, durimi, mirësia dhe butësia e tyre (Gal. 5:22-23), dhe jo nga zemërimi, ironia ose mungesa e empatisë.

Kisha duhet të jetë vendi ku të gjithë njerëzit mund të dëgjojnë Ungjillin, të gjejnë njerëz të gatshëm të ndajnë barrat dhe betejat e tyre, dhe të mësojnë se çfarë do të thotë të gjejnë identitetin e tyre në Krishtin. Kur të krishterët si individë ose Kisha në përgjithësi nuk i trajtojnë fqinjët e tyre, që identifikohen si komuniteti LGBT, me dinjitet të vërtetë ose i neglizhojnë pa u shpallur Ungjillin e plotë, ata jo vetëm që po zhgënjëjnë komunitetin e njerëzve LGBT, por po dështojnë të zbatojnë urdhërimin e dytë të madh (Mat. 22:39) dhe Urdhërimin e Madh (Mateu 28:16-20). Kisha duhet të qëndrojë si një pikë kulmore e sigurisë dhe e shpresës, duke pohuar imazhin e Perëndisë për njerëzimin mes konfuzionit të përvojave tona të ndryshme dhe duke shpallur besnikërinë e Perëndisë për të na shpëtuar nga mëkati ynë.

SFIDAT AKTUALE

Edhe pse të krishterët kanë besuar, mësuar dhe janë përpjekur të jetojnë sipas planit të Perëndisë në lidhje me martesën dhe seksualitetin, për 2000 vjet, këto mësimet tani dënohen si diskriminuese nga ata që udhëheqin revolucionin moral. Bindjet e përshkruara në këtë botim mbi natyrën dhe qëllimin e seksualitetit, jo vetëm që përqeshen si të vjetruara, por gjithashtu shihen si të rrezikshme dhe të dëmshme nga shumë njerëz në sferën e qeverisjes, arsimit të lartë dhe medias. Lëvizja për të pikturuar bindjet e krishtera ortodokse mbi martesën, gjininë dhe seksualitetin si jotolerante është një shtytje strategjike për të dëbuar të krishterët nga “sheshi publik”. Ironikisht, këto përpjekje kanë rezultuar në rritje të jotolerancës nga ana e laikëve ndaj të krishterëve që duan të jetojnë jetën e tyre në përputhje me besimet e veta të thella fetare.

Shqyrtoni shembujt e mëposhtëm, të cilët ilustrjnë sfidat aktuale me të cilat përballen të krishterët në dekadën e dytë të shekullit XX.

Në vitin 2014, avokatët e qytetit të Hjustonit u përpoqën të hidhnin në gjyq pastorët për predikimet që kundërshtonin një urdhër për mosdiskriminimin, i cili lejonte anëtarët e seksit të kundërt të hynin në tualetet e njëri-tjetrit. Kjo thirrje e qëllimshme urdhëroi pastorët të dorëzonin çdo komunikim që përmendte homoseksualitetin, identitetin gjinor dhe ligjin e mosdiskriminimit. Pas zemërimit kombëtar, kërkesa u rrëzua, por tentativa e zyrtarëve të qytetit për të tejkaluar kontrollin dërgoi një mesazh të qartë: as Kisha nuk ishte e përjashtuar nga vala ideologjike e baticës së aktivizmit LGBT.

Në vitin 2015, vetëm dy javë pasi Gjykata e Lartë legalizoi martesën brenda të njëjtit seks, në vendimin e saj në çështjen *Obergefell kundër Hodges*, gazetari i *New York Times*, Mark Oppenheimer, bëri thirrje për heqjen e statusit të përjashtimit nga taksat për kishat që refuzojnë të mbështesin martesën brenda të njëjtit seks.⁸⁵ Kjo thirrje konfirmoi frikën e shumë njerëzve, duke përfshirë gjyqtarin Samuel Alito, i cili kishte paralajmëruar në mospajtimin e tij me *Obergefell* se vendimi i shumicës do të përdorej “për të fyer amerikanët, ata që nuk janë të gatshëm të pranojnë ortodoksinë e re”.⁸⁶

Fatkeqësisht, kërcënimet ndaj kishave dhe organizatave të tjera të udhëhequra nga bindjet e singerta fetare për martesën dhe seksualitetin vazhdojnë. Në tetor 2019, kandidati i atëhershëm presidencial Beto O'Rourke deklaroi në një mbledhje të bashkisë të sponsorizuar nga CNN se kishat dhe organizatat fetare që kundërshtojnë martesën brenda të njëjtit seks duhet të humbasin statusin e tyre të përjashtimit nga taksat. Në shkurt të vitit 2020, një tjetër kandidat, Pete Buttigieg, deklaroi se, pavarësisht çështjes për liri fetare, organizatat fetare dhe ato jofitimprurëse, si kolegjet dhe shoqatat bamirëse ndaj të pastrehëve, duhet të humbasin financimin e tyre federal, nëse refuzojnë të punësojnë persona që identifikohen si pjesë e komunitetit LGBT.

Komente si këto janë tregues i një situatë politike gjithnjë e më antagoniste ndaj atyre me bindje fetare që bien në kundërshtim me ideologjinë LGBT. Mesazhi për agjencitë e birësimeve të ndikuara nga besimi, spitalet, shoqatat bamirëse dhe universitetet është i qartë: nëse nuk pranoni dhe nuk pajtoheni me ortodoksinë e re për çështjet kontestuese që lidhen me martesën dhe identitetin gjinor, do të jeni në listën e zezë, në shënjestër dhe në fund do të zhdukeni.

Ekzistojnë sfida të tjera për lirinë fetare dhe fjalën e lirë në lidhje me seksualitetin. Ndërsa disa nga këto zhvillime nuk prekin drejtpërdrejt pastorët ose kishat, ato ndikojnë anëtarët e çdo kishe.

Për shembull, ka një presion të jashtëzakonshëm politik për të miratuar legjislacionin në nivel federal, shtetëror dhe lokal, që ul mbrojtjen e lirisë fetare për ata që kanë pikëpamje biblike mbi seksualitetin njerëzor. Në maj të vitit 2019, Dhoma e Përfaqësuesve në SHBA miratoi Aktin e Barazisë, i cili do të kodifikonte “orientimin seksual” dhe “identitetin gjinor”, si klasa të mbrojtura njëjloj si raca dhe origjina kombëtare në ligjin e të drejtave civile në SHBA.⁸⁷ Përveç detyrimit të këtij mandati ideologjik për të gjithë vendin, legjislacioni do të bllokonte aksesin në gjykata të dhënë nga Akti i Lirisë Fetare dhe Restaurimit për dikë që beson se qeveria ka shkelur të drejtën e tyre për liri fetare. Nëse Akti i Barazisë do të bëhej ligj, qeveria mund t’i detyronte të krishterët dhe anëtarët e çdo besimi që ka kundërshtime ndaj martesës brenda të njëjtit seks dhe ndaj homoseksualitetit që të shkelin besimet e tyre fetare në mënyra të ndryshme. Edhe pse Akti i Barazisë përfaqëson një shkelje të qartë të lirisë fetare të miliona amerikanëve, ai e kaloi Dhomen e Përfaqësuesve me një votim 236 kundër 173.⁸⁸

Së dyti, njerëzit e besimit, veçanërisht ata në industrinë e organizimit të dasmave, janë gjithnjë e më tepër nën presionin ligjor për të kompromentuar bindjet e tyre në vendin e punës. Merrni parasysh rastet e luleshitësit Barronelle Stutzman, bukëpjekësit Jack Phillips dhe kaligrafisteve Joana Duka dhe Breana Koski. Secili prej këtyre pronarëve të bizneseve të vogla ka kaluar vite në gjykatë, duke luftuar për të mbrojtur të drejtën e tyre për të jetuar besimin e vet përmes punës së tyre. Në rastin e Joanna-s dhe Breanna-s, të dyja artistet jetonin në një qytet që kishte një ligj për orientimin seksual dhe identitetin gjinor, që mund t'u kërkonte atyre të merrnin pjesë në ngjarje dhe të komunikonin mesazhe, të cilat cenonin ndërgjegjen e tyre ose do të përballeshin me dënime penale.⁸⁹ Fatmirësisht, në shtator të vitit 2019, Gjykata e Lartë e Arizonës vendosi që qeveria lokale nuk mund të përdorte një ligj penal për të detyruar Joanna dhe Breanna të ideonin dhe krijonin ftesa dasmash me porosi, që shprehin mesazhe, të cilat bien ndesh me besimet e tyre thelbësore. Procesi gjyqësor i vazhdueshëm në këtë fushë tregon kërcënimet e vazhdueshme me të cilat përballen të krishterët që duan të jetojnë sipas besimit të tyre në publik.

Këto histori nënvizojnë se sa shpejt po ndryshojnë pikëpamjet e shoqërisë mbi moralin. Ato ofrojnë gjithashtu një kujtesë të kthjellët të sfidave në rritje me të cilat përballen ata që i përmbahen një etike seksuale biblike.

PËRFUNDIMI

Te Mateu 11, Jezusi u bën një ftesë dëgjuesve të Tij: “Ejani tek unë, o të gjithë të munduar dhe të rënduar, dhe unë do t’ju jap çlodhje. Merrni mbi vete zgjedhën time dhe mësoni nga unë, sepse unë jam zemërbutë dhe i përlur nga zemra, dhe ju do të gjeni prehje për shpirtrat tuaj. Sepse zgjedha ime është e ëmbël dhe barra ime është e lehtë” (v. 28-30). Gjatë shekujve, të krishterët që janë përballur me të gjitha llojet e vështirësive dhe sfidave, kanë gjetur ngushëllim në premtimin e Jezusit për t’u dhënë atyre prehje. Ky premtim qëndron ende, që është një lajm

UNGJILLI KA FUQINË TË SJELLË SHPËTIM. NDAJ, NE DUHET TË LUFTOJMË PËR TË.

i mirë për të gjithë ne, veçanërisht për ata që përballen më së shumti me barrën e të jetuarit në një botë të thyer seksualisht.

Tek 1 e Korintasve 6, Pali thotë se të padrejtët nuk do të trashëgojnë mbretërinë e Perëndisë, por menjëherë pasi i dënoi ata që jetojnë në mëkat të përsëritur dhe të papenduar, ai u kujton lexuesve të tij Ungjillin dhe identitetin e tyre në Krishtin. Disa nga lexuesit e tij dikur i praktikuan këto gjëra, “të tillë ishin disa prej jush”, por jo më. Pali tani mund t’u thotë këtyre mëkatarëve që jetonin në mëkat më parë, përfshirë dhe ata që praktikonin homoseksualitetin: “Por ju u latë, u shenjtëruat, u shfajësuar në emër të Zotit Jezus Krisht dhe me anë të Frymës së Perëndisë tonë” (1 e Kor. 6: 11). Kur dikush vjen te Krishti, ndodh një transformim në identitet. Kjo ishte e vërtetë në Korintin e shekullit të parë dhe është e vërtetë edhe sot.

Ungjilli ka fuqinë për të sjellë shpëtim. Ndaj, ne duhet të luftojmë për të. Ndërsa Juda i nxit lexuesit e tij, ne duhet “të luftojmë për besimin, që u qe transmetuar shenjtoreve njëherë e përgjithmonë” (Juda 3). Ne duhet të angazhohemi për të luftuar për të gjithë këshillën e Fjalës së Perëndisë, duke përfshirë etikën seksuale biblike, të cilat janë nën sulme të vazhdueshme. Kjo mbrojtje është përgjegjësi e të gjithë të krishterëve, por veçanërisht e atyre që kanë për detyrë të predikojnë Fjalën e Perëndisë dhe të udhëheqin popullin e Perëndisë.

Kaligrafistja nga Arizona, Joanna Duka, u përball me një padi për shkak të qëndrimit të saj mbi temën e martesës. Çështja e saj për lirinë fetare shkoi deri në Gjykatën Supreme të Shtetit. Kur u pyet se çfarë kërkonte nga pastori i saj përballë këtyre padive, Joana tha: “Më duhet të di se cila është e vërteta mbi martesën dhe seksualitetin. Më duhet të dëgjoj nga foltorja se çfarë thotë Perëndia dhe cili është qëndrimi i zemrës së Tij, sepse ne po përballemi me këto çështje çdo ditë”.⁹⁰

Joana ka të drejtë. Përballë presionit në rritje, shoqëror, politik dhe ligjor për t'iu nënshtruar revolucionit moral, të gjithë të krishterët, por veçanërisht pastorët, duhet të qëndrojnë të përkushtuar ndaj Fjalës së Perëndisë dhe mësimëve të saj mbi martesën dhe seksualitetin njerëzor. Siç dëshmohet në këtë botim, Bibla ka përgjigje të qarta mbi këto tema dhe të jesh besnik ndaj tyre, nuk kërkon asgjë më shumë sesa t'i përkrahësh, t'i mësosh dhe t'i mbrosh këto të vërteta me dashuri. Kjo nuk do të jetë e lehtë, por është e nevojshme për dëshminë e Kishës, lulëzimin e individëve dhe të mirën e shoqërisë.

DAVID CLOSSON, M.Div., shërben si Drejtor i Qendrës për Botëkuptimin Biblik në Këshillin Kërkimor të Familjes, ku hulumton dhe shkruan për jetën, seksualitetin e njeriut, lirinë fetare dhe çështje të ngjashme nga një botëkuptim biblik. Aktualisht, Davidi është duke përfunduar Doktoratën mbi Etikën e Krishterë nga Seminari Teologjik Baptist Jugperëndimor. çështje të ngjashme nga një botëkuptim biblik. Aktualisht, Davidi është duke përfunduar Doktoratën mbi Etikën e Krishterë nga Seminari Teologjik Baptist Jugperëndimor.

1. George Barna, "Perceptimet rreth botëkuptimit biblik dhe aplikimit të tij: Një studim kombëtar nga Qendra për Botëkuptimin Biblik", Këshilli Kërkimor i Familjes, 2021. E disponueshme në internet në: [FRC.org/WorldviewSurvey](https://www.frc.org/WorldviewSurvey).
2. Wayne Grudem, *Etika e krishterë: Një hyrje në arsyetimin moral biblik* (Wheaton, Ill.: Crossway, 2018), 700.
3. Në 15 qershor 2020, Gjykata e Lartë e Shteteve të Bashkuara dha një vendim 6-3 në *Bostock kundër Clayton County*. Shumica vendosi që diskriminimi "në bazë të seksit", i ndaluar nga Akti i të Drejtave Civile të vitit 1964, duhet të kuptohet se përfshin orientimin seksual dhe identitetin gjinor. Opinioni mund të lexohet në linkun: https://www.supremecourt.gov/opinions/19pdf/17-1618_hfci.pdf.
4. "Armiqësia ndaj fesë: Kërcënimi në rritje për lirinë fetare në Shtetet e Bashkuara", Këshilli Kërkimor i Familjes, qershor 2017, <https://downloads.frc.org/EF/EF17F51.pdf>.
5. R. Albert Mohler Jr., *Ne nuk mund të heshtim: Duke i folur të vërtetën një kulture, ripërcaktojmë seksin, martesën dhe kuptimin e së drejtës dhe të gabuarës* (Nashville, Tenn.: Thomas Nelson, 2015), 11.
6. Albert Mohler përmend këta dhe faktorë të tjerë në Mohler, *Ne nuk mund të heshtim*, 11-15.
7. Rritja e shpejtë e popullsisë urbane është dokumentuar nga Kombet e Bashkuara, të cilat thonë se numri i njerëzve që jetojnë në qytete është rritur nga 751 milionë në vitin 1950, në 4.2 miliardë në vitin 2018. Në Amerikën e Veriut, 82% e popullsisë jeton në zona urbane. Për më shumë informacion shih: "Perspektivat e urbanizimit botëror 2018", Kombet e Bashkuara, Departamenti i Çështjeve Ekonomike dhe Sociale: <https://population.un.org/wup/Publications/Files/WUP2018-Highlights.pdf>.
8. Mohler, *Ne nuk mund të heshtim*, 11.
9. *Obergefell v. Hodges*, 576 U.S. 644 (2015), 2.
10. "Në SHBA, rënia e krishterimit vazhdon me ritëm të shpejtë", Pew Research Center, 17 tetor 2019, aksesuar më 7 korrik 2020: <https://www.pewforum.org/2019/10/17/in-u-s-decline-ofchristianity-continues-at-rapid-pace/>.
11. Në diskutimin e mëposhtëm mbi seksualitetin, unë jam i ndikuar nga mbikëqyrësi im i doktoratës, Ken Magnuson. Diskutimi i tij mbi

- etikën seksuale mund të gjendet në Ken Magnuson, *Ftesë në Etikën e Krishterë* (Grand Rapids, Mich.: Kregel Academic, 2020), 147- 169.
12. Gregg Allison, “Antropologjia Teologjike” (Ligjërata në klasë e dhënë në Seminarin Teologjik Baptist Jugor, Louisville, Ky., 26 shkurt 2019).
  13. Lewis B. Smedes, *Seksi për të krishterët* (Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1976), 32.
  14. Stanley J. Grenz, *Etika seksuale: Një perspektivë ungjillore* (Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press, 1997), 21.
  15. Peter Sprigg, “Opinion: A përcaktohet orientimi seksual që në lindje? Jo.”, *Newsday*, 25 maj 2019, aksesuar më 28 prill 2020: <https://www.newsday.com/opinion/commentary/sexualorientation-birth-gender-gay-straight- 1.31463435>.
  16. Magnuson, *Ftesë në Etikën e Krishterë*, 159.
  17. Magnuson, *Ftesë në Etikën e Krishterë*, 159-160.
  18. Shkrimi e rezervon aktivitetin seksual për një burrë dhe një grua që kanë bërë besëlidhje së bashku në martesë. Gregg Allison e përkufizon aktivitetin seksual si “çdo ngjarje fizike ose lëvizje midis njerëzve, që synon të zgjojë dëshira dhe ndjesi erotike për qëllime të ndryshme”. Ky përkufizim vjen nga një leksion kursi i dhënë më 26 shkurt 2019, nga Gregg Allison, Profesor i Teologjisë së Krishterë në Seminarin Teologjik Baptist Jugor.
  19. Të gjitha citimet e Shkrimit janë marrë nga versionin standard anglez, përveç nëse tregohet ndryshe.
  20. Magnusoni e zhvillon këtë pikë më tej në Magnuson, *Ftesë në Etikën e Krishterë*, 178.
  21. Gnosticizmi, duke filluar nga shekulli i dytë, ishte një herezi komplekse, e përbërë nga lëvizje të shumta dhe u shpreh në mënyra të ndryshme gjatë shekujve që pasuan. Një mësim kyç i gnosticizmit është nocioni se realitetet shpirtërore ose jomateriale janë në thelb të mira, ndërsa realitetet fizike ose materiale janë në thelb të këqija.
  22. Gregg Allison, “Antropologjia Teologjike” (Ligjërata në klasë e dhënë në Seminarin Teologjik Baptist Jugor, Louisville, Ky., 26 shkurt 2019).
  23. Ndërsa martesë na mëson të shohim përtej vetvetes drejt realiteteve më të mëdha shpirtërore, martesë gjithashtu shërben për një të

mirë publike. Shoqëria varet nga një nivel i qëndrueshëm i lindjeve dhe nga një mjedis i shëndetshëm në të cilin lindin dhe ushqehen fëmijët. Idealisht, ky mjedis është martesë, ku fëmijët rriten nga një baba dhe një nënë biologjike.

24. Studimet e fundit të shkencave sociale e vërtetojnë këtë. Për shembull, një familje me prindër të martuar ka më shumë gjasa të ketë një shtëpi me ambient të shëndetshëm, më të sigurt dhe më të edukuar, si dhe të përjetojë më pak shtatzëni dhe abuzim gjatë adoleshencës. Martesa shton lumturinë, shëndetin dhe besnikërinë e një çifti. Çiftet e martuara kanë më pak gjasa të përjetojnë varfëri, sesa homologët e tyre beqarë dhe kanë më shumë gjasa të kualifikohen për zbritje ose tarifa familjare në sigurimin e makinës, shëndetit dhe pronësisë së shtëpisë. Martesa është gjithashtu e dobishme për fëmijët e rritur me dy prindër të martuar. Fëmijët që rriten me prindër të martuar kanë rezultate më të mira në lexim në kopsht, sillen më mirë në shkollë dhe kanë më shumë gjasa të mbarojnë shkollën e mesme. Të rinjtë e rritur me prindër të martuar janë më pak aktivë seksualisht në vitet e tyre të adoleshencës dhe vajzat e reja kanë më pak partnerë seksualë. Gratë e rritura në këto familje kanë më pak gjasa të mbeten shtatzënë para martesës. Së fundi, fëmijët e rritur në familje të martuara kanë më pak gjasa të abuzohen, ndërsa ata të rritur nga prindër të pamartuar kanë më shumë gjasa të pinë ndërsa ngasin makinën dhe të kryejnë krime “të dhunshme dhe jo të dhunshme”. Kjo listë mund të vazhdojë, por përfundimi është i qartë: martesë i sjell dobi çifteve, fëmijëve të tyre dhe pjesës tjetër të shoqërisë. Për më shumë mbi të mirën sociale të martesës, shih Pat Fagan, Anne Dougherty dhe Miriam McElvain, “164 arsye për t’u martuar”, MARRI Research, 2 janar 2014, <https://downloads.frc.org/EF/EF12A85.pdf>.
25. Këto gjashtë pasoja diskutohen shkurtimisht nga Andreas Kostenberger në “Mësimi i Biblës mbi martesën dhe familjen”, Këshilli Kërkimor i Familjes, 2011: <https://downloads.frc.org/EF/EF11J34.pdf>, 8-11.
26. Duke filluar në dekadat e fundit të shekullit XX, një pyetje sistematike e mësimave historike të Kishës mbi sjelljen homoseksuale lindi brenda shumë besimeve të krishtera. Termi “revizionist” përshkruan ata që argumentojnë se Bibla ose nuk e dënon plotësisht homoseksualitetin, ose, në rastin më të mirë, është e paqartë për statusin e tij moral. Një shembull i hershëm është *Mishërimi* i James B. Nelson: *Një qasje ndaj seksualitetit dhe Teologjisë së Krishterë* (1978).

27. Matthew Vines, *Zoti dhe i krishteri homoseksual: Rasti biblik në mbështetje të marrëdhënieve brenda të njëjtit seks* (New York: Convergent Books, 2015), 68. Në një vend tjetër, Vines argumenton se “asnjë shkrimtar biblik nuk sugjeroi se mëkati i Sodomës ishte kryesisht ose edhe pjesërisht i përfshirë në marrëdhëniet brenda të njëjtit seks”. Shih Vines, *Zoti dhe i krishteri homoseksual*, 69.
28. Robert Gagnon, *Bibla dhe praktika homoseksuale: Tekste dhe Hermeneutikë* (Nashville, Tenn.: Abingdon Press, 2001), 80.
29. Vines, *Zoti dhe i krishteri homoseksual*, 69.
30. Sam Allberry, *A është Zoti kundër homoseksualëve?* (The Good Book Company, 2013), 28, theksimi origjinal.
31. Magnuson, *Ftesë në Etikën e Krishterë*, 238.
32. Magnuson i zhvillon këto pika dhe të tjera në më shumë detaje. Shih Magnuson, *Ftesë në Etikën e Krishterë*, 238-241.
33. Richard B. Hays, *Vizioni moral i Dhjatës së Re: Një hyrje bashkëkohore në Etikën e Dhjatës së Re* (Nju-Jork: Harper Collins, 1996), 383.
34. Duke komentuar këtë lidhje, Sprinkle thotë: “Kjo nuk mund të jetë asgjë tjetër veçse e qëllimshme”. Pali shkruan Romakëve 1:23 me një sy te Zanafilla 1:26. Shih Preston Sprinkle, *Njerëzit që duhen dashur: Pse Homoseksualiteti nuk është vetëm një problem* (Grand Rapids, Mich.: Zondervan, 2015), 93.
35. Thomas R. Schreiner, *Romakët* (Grand Rapids, Mich.: Baker Books, 1998), 94-95.
36. Hays, *Vizioni moral i Dhjatës së Re: Një hyrje bashkëkohore në Etikën e Dhjatës së Re*, 387.
37. Shih shënimin 22 në faqen 405 të Hays, *Vizioni moral i Dhjatës së Re: Një hyrje bashkëkohore në Etikën e Dhjatës së Re*. Hays argumenton se Pali nuk e nisi përdorimin e frazës *para physin* për sjelljen homoseksuale. Në vend të kësaj, ai shpjegon se shfaqja e saj e zakonshme në shkrimet e filozofëve moralë helenistë është një “dëshmi për një konventë që mund të gjurmohet të paktën deri te Platoni, pothuajse pa ndryshim në kontekste ku tregohet një gjykim negativ mbi moralin ose përshtatshmërinë e marrëdhënieve homoseksuale ‘të panatyrshme’”.
38. Schreiner, *Romakët*, 96.

39. Ekziston një debat brenda qarqeve teologjike konservatore në lidhje me statusin moral të vetë tërheqjes brenda të njëjtit seks. Disa, si Peter Abelard, argumentojnë se tërheqja ndaj të njëjtit seks, edhe pse produkt i një bote të rënë, nuk është në vetvete mëkat. Abelard argumenton se tërheqja ndaj të njëjtit seks është një tundim që vullneti njerëzor mund të zgjedhë të mos veprojë ose të ndalet; është fillimi i vullnetit apo i “pëlqimit”, qoftë fizikisht apo mendërisht, ndaj një dëshire imorale që e bën diçka mëkat. Shih *Etikat e Peter Abelard* (Oxford: Clarendon Press), 1971. Të tjerë, si Denny Burk, argumentojnë se tërheqja ndaj të njëjtit seks është në vetvete mëkat. Shih Denny Burk: “A është mëkat orientimi homoseksual?”, *Revista e Shoqatës Teologjike Ungjillore* (JETS) 58/1 (2015): 95-115. Për një përmbledhje të argumentit të Burk- ut, shihni: Denny Burk: “A është mëkat orientimi homoseksual?”, Komisioni i Etikës dhe Lirisë Fetare, 18 shkurt 2014, aksesuar më 7 korrik 2020, <https://erlc.com/resource-library/articles/is-homosexual-orientation-sinful/>.
40. Robert A. Gagnon ka një trajtim të gjatë të termave përkatës, që gjenden në 1 e Korintasve 6:9 dhe 1 e Timoteut 1:10, në librin e tij: *Bibla dhe praktika homoseksuale: Tekste dhe Hermeneutikë*, 303-336.
41. Hays, *Vizioni moral i Dhjatës së Re: Një hyrje bashkëkohore në Etikën e Dhjatës së Re*, 382.
42. Magnuson, *Ftesë në Etikën e Krishterë*, 244.
43. Robert Gagnon përfundon trajtimin e tij të gjatë mbi këta terma, duke vënë në dukje: “Është e vetëkuptueshme, pra, se kombinimi i termave, *malakoi* dhe *arsenokoitai* kuptohen saktë në kontekstin tonë bashkëkohor, kur ata përdoren për çdo lloj marrëdhënieje seksuale të imagjinueshme të të njëjtit seks”. Shih Gagnon, *Bibla dhe praktika homoseksuale: Tekste dhe Hermeneutika*, 330.
44. Preston Sprinkle thekson të njëjtën gjë, kur shkruan: “Edhe nëse Jezusi korrigjoi (ose përmirësoi) disa ligje, ai gjithmonë e bën të qartë këtë. Domethënë, ne kemi arsye tekstuale, me kapituj dhe vargje, për të thënë se nuk duhet t’i nxjerrim më syrin dikujt nëse ai nxjerr tonin, por kur bëhet fjalë për marrëdhëniet brenda të njëjtit seks, nuk ka asgjë të qartë apo të nënkuptuar që sugjeron se Jezusi korrigjoi, përmirësoi ose hoqi urdhërimet seksuale te Levitiku 18:22 dhe 20:13. Asgjë. Nuk ka asnjë provë”. Shihni Sprinkle, *Njerëzit që duhen dashur: Pse homoseksualiteti nuk është vetëm një problem*, 73.
45. Magnuson, *Ftesë në Etikën e Krishterë*, 250.

46. Bostock v. Clayton County, 590 U.S. ____ (2020): https://www.supremecourt.gov/opinions/19pdf/17-1618_hfci.pdf.
47. J. K. Rowling, Twitter, 6 qershor, 2020, https://twitter.com/jk_rowling/status/1269389298664701952.
48. Ben Kessler, "Martina Navratilova kërkon falje që i quajti atletët trans 'mashtues'", NBC News, 4 mars 2019, aksesuar më 13 gusht 2020: <https://www.nbcnews.com/feature/nbcout/martina-navratilova-apologizes-calling-trans-athletescheats-n978971>.
49. Brianna Heldt, "Vrapuesit transgjitorë shkaktojnë polemika pas fitores së kampionatit të vrapit për vajza", Townhall, 5 mars 2019, aksesuar më 13 gusht 2020: <https://townhall.com/tipsheet/briannaheldt/2019/03/05/transgender-runnerscause-controversy-n2542632>.
50. Alan Branch, *Duke pohuar imazhin e Zotit: Adresimi i pyetjes transgjitorë me shkencë dhe shkrime* (Bellingham, Wash.: Lexham Press, 2019), 1.
51. Fushata për të drejtat e njeriut "Anketa kombëtare e HRC-së për votuesit e mundshëm", aksesuar më 7 korrik 2020: <https://www.hrc.org/resources/hrc-national-survey-of-likely-voters>.
52. Mary Hasson, "Gjyqtarja që largoi adoleshentin trans nga prindërit thekson se çfarë është në rrezik", *The Federalist*, 21 shkurt 2018, aksesuar më 13 gusht 2020: <https://thefederalist.com/2018/02/21/judge-removed-trans-teen-parentshighlights-whats-stake/>.
53. Prindërit e fëmijëve në Njësinë Administrative të Shkollës Metropolitan Madison paraqitën një ankesë në Gjykatën e Qarkut në Dane County, më 18 shkurt 2020. Për të lexuar ankesën e tyre, shih: <http://www.will-law.org/wp-content/uploads/2020/02/doe-v.-mmsd-complaint.pdf>.
54. Për më shumë mbi rezultatet fizike dhe psikologjike të operacionit të ndryshimit të gjinisë dhe rritjen e "detransitioners", shih Ryan T. Anderson, *Kur Harry u bë Sally: Duke iu përgjigjur momentit të transgjitorëve* (New York: Encounter Books, 2018), 93-103.
55. *Letra drejtuar Diognetit*, 5. Për tekstin e plotë, shih: <http://www.newadvent.org/fathers/0101.htm>.
56. Tertuliani, *Falje* 46. E disponueshme në internet në: <https://www.ccel.org/ccel/schaff/anf04.iii.viii.iv.html>.
57. Tertuliani, *Traktatet mbi martesën dhe rimartesën: Gruas së tij - Një*

- nxitje për monogaminë e shenjtë*, përkth. William P. Le Saint (New York: Newman Press, 1951), 35.
58. Asterius, *Predikime të lashta për kohët moderne*, përkth. Galusha Anderson dhe Edgar Johnson Goodspeed (Nju-Jork: The Pilgrim Press, 1904), 137-38.
  59. Augustine, *Martesa dhe Dëshira*, I, 10-11.
  60. *Didache* 2.2. Për një përkthim anglisht online të *Didache*, shih: <http://www.earlychristianwritings.com/text/didache-lake.html>.
  61. *Letra e Barnabës*, 19:4. *Shih Etërit para Nikeas: Shkrimet e Etërve deri në vitin 325* pas Krishtit, vëll. 1 (Peabody, Mass.: Hendrickson Publishers, 1994), 148. Përkthimi i ANF-së thotë: “Nuk do të kryesh kurvëri: nuk do të kryesh kurorëshkelje: nuk do të jesh një korruptues i rinisë”. Në *Etërit apostolikë: Shkrimet e hershme të krishtera* (Londër: Penguin Books), 1968, Maxwell Staniforth përkthen klauzolën: “Mos kryeni kurvëri, tradhti bashkëshortore ose vese të panatyrshme”. Fraza përkatëse greke është οὐ παιδοφθορίσεις, e cila është e njëjta frazë e përdorur në *Didache* 2.2. Sipas Peter Gentry, Profesor i Interpretimit të Dhjatës së Vjetër në Seminarin Teologjik Baptist Jugor, οὐ παιδοφθορίσεις, fjalë për fjalë do të thotë “të korruptosh djemtë”. Gentry argumenton se përkthimi i Kirsopp Lake në Loeb Classical Library, “kryejnë sodomi”, është i saktë. Robert Gagnon vëren këtë rresht nga *Letra e Barnabës* në diskutimin e tij mbi 1 e Korintasve 6:9. Shih Gagnon, *Bibla dhe praktika homoseksuale: Tekste dhe Hermeneutikë*, 320-321.
  62. Origen, *Kundër Celsusit*, VII, XLIX. Shih Roberts dhe Donaldson, 4:631.
  63. Eusebius, *Prova e Ungjillit*, IV, kapitulli 10. E disponueshme në internet në: http://www.earlychristianwritings.com/fathers/eusebius_de_06_book4.html.
  64. Basil, *Letrat*, 217:62. Shih Philip Schaff dhe Henry Wace, eds., *Etërit e Nikeas dhe pas Nikeas*, vëll. 8 (Peabody, Mass.: Hendrickson Publishers, 1994), 257.
  65. John Chrysostom, *Letra drejtuar romakëve, Predikimi IV*. Shih Philip Schaff, ed., *Etërit e Nikeas dhe pas Nikeas*, vëll. 11 (Peabody, Mass.: Hendrickson Publishers, 1994), 355-59.
  66. Shih *Etërit e Nikeas dhe pas Nikeas*, Schaff, 11:356-57.
  67. Augustini, *Rrëfimet*, 3:8:15, përkth. Henry Chadwick, botim i

- klasikëve të Oxford World (Oxford; N.Y.: Oxford University Press, 1991), 46.
68. Po aty.
  69. John Calvin, *Predikimi mbi Efesianët* (Predikimi mbi Efesianët 5:22-26, 31-33); cituar në botimin e John Witte dhe Robert M. Kingdon, *Seksi, martesë dhe familja në Gjenevë të John Calvin: Marrëdhëniet, fejesa dhe martesë*, vëll. 1. (Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 2005), 484.
  70. John Calvin, *Komentari i Calvin*, vëll. 21 (Grand Rapids, Mich.: Baker Books, 2005), 322.
  71. *Rrëfimi Baptist në Londër* (1689), kapitulli 25, paragrafi 1. E disponueshme online në: <https://founders.org/library/1689-confession/chapter-25-marriage/>.
  72. John Calvin, *Komentari i Calvin*, vëll. 19 (Grand Rapids, Mich.: Baker Books, 2005), 79. Po kështu, në shekullin pasardhës, Matthew Henry (1662-1714), argumentoi se “epshet e panatyrshme” të njerëzve të *Romakët 1* ishin “kundër diktateve më të qarta dhe më të dukshme të dritës natyrore”. Shih Matthew Henry, *Komentari i Matthew Henry-t mbi gjithë Biblën: I plotë dhe i pashkurtuar* (Peabody, Mass.: Hendrickson Publishers, Inc., 1991), 1756.
  73. John Calvin, *Komentari i Calvin*, vëll. 20 (Grand Rapids, Mich.: Baker Books, 2005), 209.
  74. Për një version online të katekizmit, shihni: “Katekizmi i Këshillit të Trentit”: <http://www.saintsbooks.net/books/The%20Roman%20Catechism.pdf>. “Mëkatet kundër dëlirësisë” janë në f. 259.
  75. Qëndrimi zyrtar i Kishës Katolike Romake për burrin dhe gruan është artikuluar në Katekizmin e Kishës Katolike. Në pjesën 1, seksioni 2, kapitulli 1, paragrafi 1, rreshti 369, thuhet: “Burri dhe gruaja janë krijuar, që do të thotë, me dëshirën e Zotit: nga njëra anë, në barazi të përsosur si persona njerëzorë; nga ana tjetër, në qeniet e tyre përkatëse si burrë dhe grua. ‘Të jesh burrë’ ose ‘të jesh grua’ është një realitet i mirë dhe i vullnetshëm nga Zoti: burri dhe gruaja zotërojnë një dinjitet të patjetërsueshëm, që u vjen menjëherë nga Zoti, Krijuesi i tyre. Burri dhe gruaja kanë të dy të njëjtin dinjitet ‘sipas shëmbëlltyrës së Zotit’. Në ‘qenien burrë’ dhe ‘në qenien grua’, ata pasqyrojnë urtësinë dhe mirësinë e Krijesit”. Shikoni: https://www.vatican.va/archive/ENG0015/_P1B.HTM.

76. Mësimi i Kishës Katolike për krijimin e dy gjinive nga Zoti është artikuluar më tej në pjesën 1, seksioni 2, kapitulli 1, paragrafi 1, rreshti 372 i *Katekizmit të Kishës Katolike*, ku thuhet: “Burri dhe gruaja u krijuan ‘për njëri-tjetrin’, jo se Zoti i la ata gjysmakë dhe të paplotë: ai i krijoi të jenë një bashkësi personash, në të cilën secili mund të jetë ‘shok’ për tjetrin, sepse ata janë të barabartë si persona (‘kocka e kockave të mia...’) dhe të plotësuar si mashkull dhe femër. Në martesë, Zoti i bashkon ata në atë mënyrë që, duke formuar ‘një mish të vetëm’, ata mund të transmetojnë jetën njerëzore: ‘Të jeni të frytshëm, shumëzohuni dhe mbushni tokën’. Duke transmetuar jetën njerëzore te pasardhësit e tyre, burri dhe gruaja, si bashkëshortë dhe prindër, bashkëpunojnë në një mënyrë unike në punën e Krijuesit”. Shiko: <https://www.vatican.va/archive/ENG0015/ P1B.HTM>.
77. Pozicioni zyrtar i Kishës Katolike Romake për martesën është ridekluaruar në letrën e Peshkopit, të Konferencës së Peshkopëve Katolikë të Shteteve të Bashkuara, “Martesa: Dashuria dhe Jeta në Planin Hyjnor”, USCCB, 17 nëntor 2009: <http://www.usccb.org/upload/marriage-love-life-divine-plan-2009.pdf>.
78. Karl Barth, *Dogmat kishtare*, përkth. G. T. Thomson dhe Harold Knights, III. 4 (Edinburgh: T&T Clark, 1961), 166.
79. Për një përmbledhje se ku qëndrojnë denominacionet më të mëdha të krishtera në çështjen e martesës brenda të njëjtit seks, shihni David Masci dhe Michael Lipka, “Aty ku kishat e krishtera, fetë e tjera qëndrojnë mbi martesat e homoseksualëve”, Qendra Kërkimore Pew, 21 dhjetor 2015, aksesuar më 29 prill 2020: <https://www.pewresearch.org/fact-tank/2015/12/21/where-christianchurches-stand-on-gay-marriage/>.
80. Qëndrimi zyrtar i Kishës Katolike Romake mbi homoseksualitetin është artikuluar në *Katekizmin e Kishës Katolike*. Në pjesën 3, seksioni 2, kreu 2, paragrafi 6, rreshti 2357, thuhet: “Homoseksualiteti i referohet marrëdhënieve midis burrave ose midis grave që përjetojnë një tërheqje seksuale ekskluzive ose mbizotëruese ndaj personave të të njëjtit seks. Ai ka marrë një larmi të madhe formash gjatë shekujve dhe në kultura të ndryshme. Gjeneza psikologjike mbetet kryesisht e pashpjegueshme. Duke u bazuar në Shkrimin e Shenjtë, i cili i paraqet aktet homoseksuale si akte të shthurjes së rëndë, tradita gjithmonë ka deklaruar se ‘aktet homoseksuale janë në thelb të çrregulluara’. Ato janë në kundërshtim me ligjin natyror. Ato e mbyllin aktin seksual me dhuratën e jetës. Ato nuk rrjedhin nga një

nevojë e vërtetë afektive dhe seksuale për plotësim. Në asnjë rrethanë nuk mund të miratohen”. Shiko: https://www.vatican.va/archive/ccc_css/archive/catechism/p3s2c2a6.htm.

81. Qëndrimi zyrtar i Kishës Luteriane - Sinodit të Misurit, është artikuluar në faqen e tyre të internetit. Aty lexohet: “Perëndia e dha martesën si një pamje të marrëdhënies midis Krishtit dhe Kishës, nuses së Tij (Efes. 5:32). Sjellja homoseksuale është e ndaluar në Dhjetën e Vjetër dhe të Re (Lev. 18:22, 24, 20:13; 1 e Kor. 6:9-20; 1 e Tim. 1:10), pasi është në kundërshtim me planin e Krijuesit (Rom. 1: 26-27)”. Për deklaratën e plotë, shihni: <https://www.lcms.org/about/beliefs/faqs/lcms-views#same-sex-marriage>.
82. Pozicioni zyrtar i Kishës Presbiteriane (PCA) është paraqitur në Librin e Urdhrit të Kishës Presbiteriane në Amerikë, kapitulli 59, nënseksioni 3. Shih: <https://www.pcaac.org/wp-content/uploads/2019/10/BCO-2019-withbookmarks-for-website-1.pdf>.
83. Asambleja e Zotit, “Homoseksualiteti, Martesa dhe Identiteti Seksual (Miratuar nga Presbiteria e Përgjithshme në sesionin 4-5 gusht 2014), aksesuar më 20 mars 2020: <https://ag.org/Beliefs/Position-Papers/Homosexuality-Marriage-and-Sexual-Identity>.
84. Pozicioni zyrtar i Konventës Baptiste Jugore është përmbajtur në një sërë rezolutash të miratuara nga të dërguarit në Konventën vjetore të Baptistëve Jugorë. Këto përfshijnë “Rezolutën mbi homoseksualitetin” (1988), “Rezolutën mbi martesën homoseksuale” (1996), “Për martesën e të njëjtit seks” (2003), “Për vendimin e Gjykatës së Lartë të Kalifornisë për të lejuar martesat e të njëjtit seks” (2008), “Ligji për mbrojtjen së martesës (DOMA)” (2011) dhe “Për identitetin transgjinor” (2014).
85. Asambleja e Peshkopëve Ortodoksë Kanonikë të Shteteve të Bashkuara të Amerikës, “Deklarata SCOBA mbi krizën morale në kombin tonë”, 13 gusht 2003. Për deklaratën e plotë, shihni: <http://www.assemblyofbishops.org/news/scoba/2003-08-13-moral-crisis>.
86. Mark Oppenheimer, “Tani është koha për t’i dhënë fund përjashtimeve nga taksat për institucionet fetare”, Time, 28 qershor 2015, aksesuar më 7 korrik 2020: <https://time.com/3939143/news-the-time-to-end-taxexemptions-for-religious-institutions/>.
87. *Obergefell v. Hodges*, 576 U.S. 644 (2015).

88. Kongresi i SHBA-së, Shtëpia e Bardhë, *Akti i Barazisë*, HR 5, Kongresi i 116-të, seanca e parë, prezantuar në Shtëpinë e Bardhë, më 3 mars 2019: <https://www.congress.gov/bill/116th-congress/house-bill/5/text>.
89. Për votimin e plotë mbi Aktin e Barazisë, shihni: <http://clerk.house.gov/evs/2019/roll217.xml>.
90. “Orientimi seksual dhe identiteti gjinor” është shkurtuar në “SOGI” në urdhërime. Këto urdhërime janë ligje që ndalojnë gjerësisht diskriminimin bazuar në orientimin seksual dhe/ose identitetin gjinor. Shpesh, SOGI-të përdoren për të detyruar njerëzit të marrin pjesë në një aktivitet ose të japin një mesazh që shkel bindjet e tyre fetare.
91. Korrespondencë personale me Joanna Duka.

Çfarë thotë Bibla për seksualitetin tonë?

Peizazhi moral që ndryshon me shpejtësinë e shekullit XXI ka përmbysur normat mijëravjeçare në lidhje me familjen, martesën dhe seksualitetin njerëzor, duke lënë shumë njerëz, përfshirë këtu edhe të krishterët, të hutuar. Kultura jonë, gjithnjë e më shumë, e konsideron etikën e krishterë mbi seksualitetin si fanatike dhe të vjetëruar. Duke studiuar pasazhet kryesore të Shkrimit dhe duke u këshilluar me urtësinë e teologëve në të gjithë historinë e Kishës, botimi “Parimet biblike mbi seksualitetin njerëzor” i ndihmon të krishterët që janë të përkushtuar ndaj Fjalës së Zotit, t’i përgjigjen kundërshtimeve të kulturës sonë me anë të mësimave historike të Kishës mbi martesën dhe seksualitetin.

frc.org